JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

KAMATI YA BUNGE YA SHERIA NDOGO

TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA SHERIA NDOGO KUHUSU UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA BUNGENI KWENYE MKUTANO WA TATU, TAREHE 09 APRILI, 2021 NA MKUTANO WA NNE, TAREHE 7 SEPTEMBA, 2021 PAMOJA NA KANUNI ZA UVUVI ZA MWAKA 2009

NOVEMBA, 2021

YALIYOMO

YALIYOMO ..... **i**

IKISIRI (*ABSTRACT*) ..... **iii**

SEHEMU YA KWANZA **1**

1.0 MAELEZO YA JUMLA 1
- 1.1 Utangulizi 1
- 1.2 Madaraka ya Kutunga Sheria 2
- 1.3 Udhibiti wa Kibunge wa Sheria Ndogo 4
- 1.4 Namna Kamati ilivyofanya Kazi 6

SEHEMU YA PILI **9**

2.0 UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA PAMOJA NA KANUNI ZA UVUVI ZA MWAKA 2009 9
- 2.1 Ufafanuzi kuhusu Sheria zilizochambuliwa 9
- 2.2 Vigezo vilivyotumika katika uchambuzi 9
- 2.3 Hatua za Uchambuzi 10
- 2.4 Matokeo ya Uchambuzi 10
  - 2.4.1 Dosari ya kutozingatia masharti ya Katiba 11
  - 2.4.2 Kukinzana na masharti ya Mama na sheria nyingine za nchi 13
  - 2.4.3 Kutoendana na Misingi Bora ya Uandishi wa Sheria ... 15
  - 2.4.4 Kukosa Uhalisia 16
  - 2.4.5 Makosa ya Uandishi wa Majedwali ya Sheria Ndogo 19

SEHEMU YA TATU **21**

3.0 MAONI 21
- 3.1 Maelezo 21
- 3.2 Maoni ya Kamati 21
  - 3.2.1 Kutozingatiwa kwa masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, 1977 21
  - 3.2.2 Kukinzana na masharti ya sheria mama 22
  - 3.2.3 Kutozingatiwa kwa Misingi ya Uandishi bora wa Sheria 22
  - 3.2.4 Sheria ndogo kukosa uhalisia 22
  - 3.2.5 Kukosekana kwa Usahihi na ufasaha katika uandishi wa majedwali ya sheria ndogo inayohusika 22

SEHEMU YA NNE 23

4.0 HOJA NA MAPENDEKEZO 23
4.1 Maelezo 23
4.2 Hoja 23
4.2.1 Kutozingatiwa kwa masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, 1977 23
4.2.2 Kukinzana na masharti ya sheria inayotoa mamlaka ya kutungwa kwa sheria ndogo au sheria nyingine za nchi. 23
4.2.3 Kutozingatia Misingi ya Uandishi Bora wa Sheria 24
4.2.4 Dosari ya Uandishi wa Majedwali 24
4.2.5 Masharti yasiyo na uhalisia 24

MWISHO 26

5.0 HITIMISHO 26
5.1 Shukrani 26
5.1.1 Mawaziri 26
5.1.2 Naibu Mawaziri 27
5.1.3 Wadau 27
5.2 Kutoa hoja 30

IKISIRI (*ABSTRACT*)

Taarifa hii inahusu uchambuzi wa sheria ndogo zilizowasilishwa Bungeni kwenye Mkutano wa Tatu, tarehe 09 Aprili, 2021 na Mkutano wa Nne, tarehe 7 Septemba, 2021 pamoja na Kanuni za Uvuvi za mwaka 2009. Baada ya Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu, Sera, Bunge, Kazi, Ajira, Vijana na Watu wenye Ulemavu kuwasilisha mezani (Bungeni), Nakala za Matoleo yote ya Gazeti la Serikali pamoja na Nyongeza zake zilizochapishwa, Mheshimiwa Spika alizipeleka kwenye Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo. Uwasilishaji huo ulifanyika kwa mujibu wa Kanuni ya 43 (2) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Juni, 2020 (Kanuni za Bunge).

Kwa kuzingatia masharti ya Kanuni ya 43 (8) ya Kanuni za Bunge ikisomwa kwa pamoja na Kifungu cha 11 cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Bunge, Sheria ndogo hizo zilichambuliwa na Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo. Kamati ilipokamilisha uchambuzi wake, Mheshimiwa Spika kwa mamlaka aliyopewa na Kifungu cha 11 (3) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Bunge, alielekeza Taarifa ya Kamati iwekwe kwenye Orodha ya Shughuli za Bunge za tarehe 10 Novemba, 2021 ili ijadiliwe na Bunge kwa utaratibu wa hoja za Kamati.

Ili kuwezesha majadaliano ya hoja hii ya Kamati kuhusu uchambuzi wa sheria ndogo, Taarifa inayowasilishwa imegawanyika katika sehemu kuu nne. Sehemu ya kwanza inakumbusha madaraka ya kutunga sheria, dhana ya udhibiti wa sheria ndogo na namna shughuli ya uchambuzi ilivyofanyika. Katika sehemu hii msingi wa ukuu wa Bunge kutunga sheria unarejewa kwa kuzingatia Ibara ya 4 na 64 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Aidha, sehemu hii inaonesha msingi wa Bunge kukabidhi kwa mtu yeyote au kwa idara yoyote ya Serikali kutunga sheria zote za nchi ambao ni Ibara ya 97 (5) ya Katiba. Imefafanuliwa kwamba utaratibu huu pia unatumika katika nchi mbalimbali duniani na hujumuisha desturi ya Bunge kusimamia utekelezaji wa madaraka hayo.

Sehemu ya pili inaeleza matokeo ya uchambuzi kwa kuainisha dosari tano zilizobainika. Dosari hizo ni: kutozingatia misingi ya masharti ya Katiba, kukinzana na masharti ya Sheria mama na sheria nyingine za nchi, kutoendana na misingi bora ya uandishi wa sheria, kukosa uhalisia na makosa ya uandishi wa majedwali.

Sehemu ya Tatu inatoa maoni ya Kamati katika dosari zote zilizobainika wakati wa uchambuzi wa sheria ndogo. Maoni yanayobainishwa yanaonesha kuwa kutozingatiwa kwa masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, 1977 kunaweza kusababisha, ukiukwaji wa misingi ya utawala bora, ukiukwaji wa upatikanaji wa haki mbalimbali zikiwemo haki za kisiasa, kiuchumi na kijamii. Aidha, imeelezwa kwa sheria ndogo kukinzana na masharti ya sheria mama zinakuwa kinyume na misingi ya utungaji wa sheria jambo ambalo ni vigumu kwa Bunge kulipuuza. Vile vile, kuna maoni kwamba kutozingatiwa kwa Misingi

ya Uandishi bora wa Sheria ni ishara ya uwezekano wa utekelezaji wa sheria mama usio na tija.

Kadhalika, sehemu hii imetoa mtazamo kwamba sheria yoyote isipotungwa kwa kuzingatia uhalisia wa mambo inaweza kutatiza utekelezaji wake. Maoni mengine ni juu ya kukosekana kwa Usahihi na ufasaha katika uandishi wa majedwali ya sheria ndogo inayohusika. Mtazamo wa Kamati umeonesha kuwa dosari ya aina hiyo inaweza kusababisha mkanganyiko wa maudhui ya sheria inayohusika.

Sehemu ya Nne inatoa hoja kwa Bunge ili lipitishe maazimio kwa mambo yafuatayo:-

(i) Mamlaka iliyotunga sheria ndogo inayokinzana na masharti ya Katiba, ifanye marekebisho inavyostahili;

(ii) Mamlaka zilizotunga sheria ndogo zenye kukinzana na masharti ya sheria mama na sheria nyingine za nchi, zirekebishe sheria ndogo hizo;

(iii) Mamlaka zilizotunga sheria zinazokinzana na misingi ya uandishi bora wa sheria zirekebishe sheria ndogo hizo;

(iv) Mamlaka zilizokabidhiwa madaraka ya kutunga sheria ndogo zilizobainika kuwa na dosari katika uandishi wa majedwali zifanye marekebisho; na

(v) Mamlaka zilizopewa madaraka ya kutunga sheria ndogo zilizobainika kuwa na dosari za kutoendana na uhalisia zifanye marekebisho.

Sehemu ya tano inahitimisha kwa shukurani za dhati kwa mawaziri, Naibu mawaziri pamoja na wadau mbalimbali waliotoa ushirikiano kwa Kamati. Kadhalika, Wajumbe na Makatibu wa Kamati Ndugu Mkuta Masoli na Ndugu Stanslaus Kagisa, wamepewa shukurani mahsusi kwa kazi kubwa na nzuri waliyoifanya wakati wa uchambuzi. Wengine wanaotajwa katika shukurani ni watumishi wa Ofisi ya Bunge chini ya Uongozi wa Katibu wa Bunge, Ndugu Nenelwa J. Mwihambi,*ndc* kwa kuiwezesha Kamati kutekeleza majukumu yake na hatimaye kuwasilisha taarifa hii inayomalizia na kutoa hoja kwa ajili ya uamuzi wa Bunge.

TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA SHERIA NDOGO KUHUSU UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA BUNGENI KWENYE MKUTANO WA TATU, TAREHE 09 APRILI, 2021 NA MKUTANO WA NNE, TAREHE 7 SEPTEMBA, 2021 PAMOJA NA KANUNI ZA UVUVI ZA 2009

SEHEMU YA KWANZA

1.0 MAELEZO YA JUMLA

1.1 Utangulizi

Mheshimiwa Spika, kwa niaba ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo, nakushukuru kwa kutoa idhini chini ya Kifungu cha 11 (3) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Juni 2020 ili Kamati iwasilishe **Taarifa yake ya Pili ya Uchambuzi wa Sheria Ndogo zilizowasilishwa katika Mkutano wa Tatu na Mkutano wa Nne wa Bunge.**

Mheshimiwa Spika, fursa hii adhimu, inaiwezesha Kamati kulisaidia Bunge katika ufuatiliaji na udhibiti wa madaraka yake ya kutunga sheria yaliyokasimiwa kwa mamlaka mbalimbali serikalini. Naomba kulihakikishia Bunge lako tukufu kuwa Taarifa hii itavutia majadiliano kuhusu sheria ndogo zilizochambuliwa. Uhakika huo unatokana na mambo makuu matatu:-

(i) Jinsi hoja mbalimbali zinavyofafanuliwa katika taarifa hii;
(ii) Namna iliyotumika kubainisha dosari na madhara yake; na
(iii) Maoni ya Kamati kutokana na matokeo ya uchambuzi.

Mheshimiwa Spika, kwa sababu hiyo, Kamati imeona umuhimu wa kuonesha mawanda (*scope*) ya maudhui (*content*) ya taarifa hii ili kuwezesha ufuatiliaji wenye ufanisi. Kwa madhumuni hayo, nitangulie kueleza kuwa taarifa hii imegawanyika katika sehemu nne kama ifuatavyo:-

(i) Sehemu ya kwanza ambayo ni ya utangulizi inatoa maelezo ya jumla kuhusu madaraka ya kutunga sheria, udhibiti wa sheria ndogo na namna Kamati ilivyofanya kazi;

(ii) Sehemu ya pili ambayo ni maelezo kuhusu uchambuzi wa sheria ndogo zilizowasilishwa katika Mkutano wa Tatu na Mkutano wa Nne wa Bunge, inafafanua matokeo na dosari zilizobainika;

(iii) Sehemu ya Tatu ambayo ni maoni na mapendekezo inaeleza mtazamo wa Kamati kuhusu hoja zilizobainika wakati wa uchambuzi; na

(iv) Sehemu ya Nne inabainisha mapendekezo ya maazimio kuhusu dosari zilizojitokeza na kuhitimisha kwa kutoa hoja.

Mheshimiwa Spika, muundo huo wa taarifa pamoja na uwasilishaji wake unalenga kufanikisha mjadala wa Bunge utakaowezesha uamuzi wenye manufaa kwa wananchi. Aidha, ili kuwezesha rejea kwa urahisi, Taarifa hii inasomwa kwa pamoja na Jedwali la Uchambuzi lililoambatishwa ambalo ni sehemu ya Taarifa hii na linaingia kwenye kumbukumbu za majadiliano ya Bunge (Taarifa Rasmi za Bunge). Jedwali hilo linabainisha dosari katika jumla ya sheria ndogo ishirini na tatu (23) ambazo ni sehemu ya sheria ndogo zilizowasilishwa katika Mkutano wa Tatu na Mkutano wa Nne wa Bunge pamoja na Kanuni za Uvuvi za mwaka 2009.

Mheshimiwa Spika, pamoja na maelezo hayo**,** nilikumbushe Bunge hili kuwa ili taarifa hii iwezeshe tija iliyokusudiwa, kuna umuhimu wa kurejea maelezo kuhusu madaraka ya kutunga Sheria nchini, Udhibiti wa Kibunge wa sheria ndogo na Kamati inavyosaidia udhibiti wa sheria ndogo. Baada ya ufafanuzi huo ambao ni msingi mkuu wa majadiliano ya Bunge lako tukufu, Taarifa hii inabainisha matokeo ya uchambuzi ili kuonesha chimbuko la maoni ya Kamati na kubainisha hoja na mapendekezo juu ya uamuzi wa Bunge unaotarajiwa.

1.2 Madaraka ya Kutunga Sheria

Mheshimiwa Spika, madaraka ya kutunga sheria zote nchini yamewekwa chini ya mamlaka ya Bunge. Ibara ya 4 na 64 za Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, 1977 (Kama

ilivyofanyiwa Marekebisho mara kwa mara), imelipa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania mamlaka yote ya kutunga Sheria juu ya mambo yote ya Muungano na yasiyo ya Muungano yahusuyo Tanzania bara. Aidha, Ibara ya 97 ya Katiba imeweka utaratibu ambao unapaswa kuzingatiwa na Bunge katika kutekeleza madaraka yake ya kutunga Sheria.

Mheshimiwa Spika, pamoja na mamlaka hayo ya Bunge, Ibara ya 97 (5) ya Katiba inaliruhusu Bunge kukasimu madaraka yake ya kutunga Sheria kwa mtu yeyote au idara yoyote ya Serikali. Utaratibu huo ni wa kawaida katika utungaji wa sheria. Miongoni mwa sababu za utaratibu huo ni umuhimu wa kuzingatia utaalamu mahsusi unaopatikana katika mamlaka mbalimbali za kiutendaji.

Mheshimiwa Spika, kutokana na msingi huo , utaratibu huu ni halali na unafaa kwa mujibu wa Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania lakini unatumika kwa madhumuni maalumu tena kwa kuweka mipaka, ukomo au upeo kwa namna yenye udhibiti. Msimamo huu si wa Bunge la Tanzania pekee bali unakubalika na kutumika pia katika mabunge mengine duniani. Kwa kawaida Mabunge duniani yanahitaji kuhakikisha kuwa madaraka ya kutunga sheria yaliyokasimiwa kwa mamlaka nyingine yanatumika vizuri bila kuwa kero au kusababisha udhia kwa wananchi. Kuwezesha hilo, Mabunge duniani hutumia utaratibu unaozingatia mambo yafuatayo:-

(i) Madaraka ya kutunga sheria ndogo hukasimiwa kwa mamlaka yenye kuaminika na kukubalika kitaifa;

(ii) Wigo na mipaka ya sheria ndogo inayoweza kutungwa katika utekelezaji wa Sheria Mama (*Principal legislation*) huwekwa bayana;

(iii) Utekelezaji wa madaraka ya kutunga Sheria huelekezwa kuwahusisha wadau;

(iv) Mchakato wa utungaji wa sheria ndogo na matumizi yake hutakiwa kuwezesha sheria ndogo inayohusika ijulikane kwa umma; na

(v) Kujulikana kwa mfumo, utaratibu na mamlaka inayowezesha marekebisho au zuio la kutumika kwa sheria ndogo iwapo kama itahitajika hivyo.

Mheshimiwa Spika, jambo la kwanza hadi la tatu hufanyiwa kazi na Bunge kabla ya mamlaka inayohusika na utungaji wa sheria ndogo haijaanza utekelezaji wa mamlaka hayo. Jambo la nne na tano katika hayo, yanasisitiza msingi wa utaratibu unaotumiwa na Bunge la Tanzania kusimamia sheria ndogo nchini. Kwa mantiki hiyo, hoja inayojadiliwa katika kikao cha leo ni miongoni mwa hoja zinazohitaji ufuatiliaji, majadiliano na uamuzi unaozingatia hali halisi na maisha ya watu inavyostahili.

1.3 Udhibiti wa Kibunge wa Sheria Ndogo

Mheshimiwa Spika, Udhibiti wa Kibunge wa sheria ndogo (*Parliamentary Control Over Subsidiary Legislation*) ni utaratibu wa kawaida katika Mabunge ya nchi za Jumuiya ya Madola. Utaratibu huu unalenga kuliwezesha Bunge kujiridhisha kikamilifu iwapo utekelezaji wa madaraka ya kutunga sheria iliyoyakasimu kwa mamlaka nyingine umefanyika ilivyokusudiwa na Bunge lenyewe. Udhibiti huo, hufanyika kwa kulinganisha sheria ndogo na masharti ya sheria kuu (Sheria Mama) pamoja na misingi mingine iliyowekwa na Sheria zilizotungwa na Bunge. Tanzania ambayo ni miongoni mwa nchi za Jumuiya ya Madola, hutumia utaratibu wa udhibiti wa sheria ndogo kwa kuweka kwanza kifungu kwenye sheria mama kinachobainisha madaraka yanayokasimiwa katika sheria ndogo. Kifungu hicho kinaweza kuainisha sheria ndogo inayoweza kutungwa na mamlaka inayopewa madaraka ya kutunga sheria hiyo.

Mheshimiwa Spika, mchakato huo wa utungaji na udhibiti wa sheria ndogo nchini Tanzania umefafanuliwa katika *Sheria ya*

Tafsiri ya Sheria, Sura ya 1, (*The Interpretation of Laws Act, Cap.* 1). Kifungu cha 37 (1) na (2) cha Sheria hii kinataka sheria ndogo itangazwe kwenye Gazeti la Serikali kabla ya kuanza kutumika. Aidha, kifungu cha 38 (1) cha Sheria hiyo kimeweka sharti kwa sheria ndogo zinazotangazwa kwenye Gazeti la Serikali kuwasilishwa (kuwekwa mezani) Bungeni ndani ya siku sita za vikao vya Bunge vinavyofuata baada ya tarehe ya kuchapisha toleo la Gazeti lililotangaza Sheria Ndogo hizo. Masharti hayo yamewekewa utaratibu katika mchakato wa Kibunge kwa kufafanuliwa na Kanuni za Kudumu za Bunge.

Mheshimiwa Spika, Kanuni ya 43 (2) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, imeweka utaratibu wa sheria ndogo zilizotangazwa katika gazeti la serikali kuwasilishwa Bungeni. Baada ya sheria ndogo kuwekwa mezani, Kanuni ya 43 (8) ikisomwa kwa pamoja na Kifungu cha 11 cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Kudumu za Bunge, inataka sheria ndogo hizo zijadiliwe na Kamati ya Bunge ya Sheria Ndogo. Katika Utaratibu huo, Kifungu cha 11 (2) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Bunge kinaelekeza kuwa, Kamati inapokamilisha kazi ya uchambuzi Mwenyekiti wa Kamati anapaswa kumjulisha Spika kwa maandishi.

Mheshimiwa Spika, naomba kulijulisha Bunge lako tukufu kuwa masharti hayo ya Kanuni za Bunge yamezingatiwa ipasavyo na kukuwezesha kutumia mamlaka uliyopewa chini Kifungu cha 11 (3) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Bunge, kuagiza Taarifa hii iwekwe kwenye Orodha ya Shughuli za Leo. Katika hatua hii, niliombe Bunge lako Tukufu liipokee na kuijadili kwa kina Taarifa ninayoiwasilisha na hatimaye litoe uamuzi kwa maazimio yanayotokana na Uchambuzi wa sheria ndogo zilizowasilishwa wakati wa Mkutano wa Tatu wa Bunge, Mkutano wa Nne wa Bunge pamoja na Kanuni za Uvuvi za 2009. Majadiliano hayo yazingatie kuwa Kifungu cha 38 cha *Sheria ya Tafsiri ya Sheria*, kimebainisha uwezo wa Bunge

kufanya marekebisho katika sheria ndogo au kuibadilisha sheria ndogo inayohusika.

Mheshimiwa Spika, Mantiki ya kuijadili Taarifa hii ni utaratibu na utamaduni wa mabunge duniani kufanya sehemu kubwa ya kazi yake kwa kutumia Kamati zake. Kwa desturi za kibunge, Taarifa hii ni nyenzo ya msingi kwa Bunge lako tukufu kutekeleza wajibu wake wa kudhibiti sheria ndogo nchini. Katika kufanikisha wajibu huo wa Bunge, Kamati ya Bunge ya Sheria Ndogo inaweza kutumia namna kuu mbili ambazo ni:-

(i) Kuchambua sheria zilizowekwa Mezani; na

(ii) Kuchambua sheria ndogo zinazoendelea kutumika.

Mheshimiwa Spika, Taarifa hii inatoa matokeo ya Uchambuzi wa Sheria Ndogo zilizowekwa mezani wakati wa Mkutano wa Tatu wa Bunge, Mkutano wa Nne wa Bunge na pamoja na Kanuni za Uvuvi zilizotangazwa mwaka 2009 zinazoendelea kutumika. Utaratibu huu wa kutumika kwa Sheria Ndogo kabla ya kuchambuliwa na kujadiliwa na Bunge unaruhususiwa katika mfumo wa udhibiti wa sheria ndogo usio wa moja kwa moja (*Indirect control*) ambao Tanzania unaoufuata na kuutumia.

1.4 Namna Kamati ilivyofanya Kazi

Mheshimiwa Spika, ili kuzingatia ipasavyo masharti ya Kanuni ya 142 ya Kanuni za Kudumu za Bunge yanayoitaka Taarifa hii kubainisha njia na mbinu zilizotumika katika utekelezaji wa jukumu la kuchambua sheria ndogo, naomba kulijulisha Bunge hili kuwa Kamati ilitumia njia na mbinu kuu zifuatazo:-

(i) Kufanya uchambuzi wa awali ili kubaini sheria zinazohitaji kufanyiwa uchambuzi wa kina na mambo yatakayopaswa kuzingatiwa wakati wa uchambuzi huo;

(ii) Kuwaalika wadau kwa mujibu wa masharti ya Kanuni ya 139 (9) ya Kanuni za Kudumu za Bunge ili kupata uhalisia wa mazingira ya utekelezaji wake;

(iii) Kujadiliana na Mamlaka iliyotunga sheria ndogo inayohusika ili kupata muktadha wa utungaji na utekelezaji halisi; na

(iv) Kufanya uchambuzi kwa kuhusianisha, kulinganisha, kuoanisha, kufananisha na kutofautisha matokeo ya uchambuzi wa awali, maoni ya wadau na majadiliano kati ya Kamati na mamlaka iliyotunga sheria ndogo inayohusika.

Mheshimiwa Spika, njia na mbinu ya uchambuzi wa awali iliiwezesha Kamati kubaini sheria ndogo zenye dosari za aina tano zifuatazo:-

(i) kukiuka masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;

(ii) kuwa kinyume na masharti ya Sheria inayotoa mamlaka ya kutunga sheria ndogo au sheria nyingine ya nchi;

(iii) kutozingatia misingi bora ya uandishi wa Sheria (*drafting principles*);

(iv) kutoendana na uhalisia wa mambo ikiwemo urahisi wa utekelezaji wake, hali ya uchumi wa walengwa na viwango vya adhabu na faini; na

(v) makosa ya uandishi katika Majedwali kwa mfano kutorejea Kanuni sahihi, kurejea Kanuni ambazo hazipo, kutorejea kabisa Kanuni na Maudhui ya Jedwali tofautiana na Vifungu vinavyoyaanzisha.

Mheshimiwa Spika, usikilizaji wa maoni ya wadau (*Public hearing*) uliiwezesha Kamati kuzingatia masharti ya Kanuni za Bunge. Mbinu hiyo imejengwa katika msingi kwamba sheria ndogo ndizo zinazofafanua utekelezaji wa Sheria iliyotungwa na Bunge, hivyo zinawagusa moja kwa moja wadau na jamii nzima. Kwa sababu hiyo, bila ya kuwaalika wadau, isingelikuwa rahisi kujiridhisha ipasavyo na namna sheria ndogo inavyowezesha ustawi wa wananchi ambao ni lengo kuu la serikali kwa mujibu wa Ibara ya 8 (1) ya Katiba ya Jamhuri ya

Muungano wa Tanzania. Katika hatua hii naomba kukiri kuwa wadau waliofika mbele ya Kamati wametoa ushirikiano wenye tija na kufanikisha utekelezaji wa majukumu uchambuzi wa Sheria Ndogo.

Mheshimiwa Spika, vilevile Kamati ilikutana na kujadiliana mamlaka zilizotunga sheria ndogo zilizochambuliwa na Kamati. Majadiliano hayo yalilenga kupata ufafanuzi wa hoja zilizoibuliwa na Kamati. Naomba kulijulisha Bunge lako tukufu kuwa majadiliano na ushirikiano kutoka kwa mamlaka hizo yaliwezesha Kamati kufanya uchambuzi inavyostahili.

Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo, sehemu inayofuata ya taarifa hii italiwezesha Bunge kujadili inavyopaswa na hatimaye kufanya uamuzi wenye tija na manufaa kwa wananchi na maisha yao. Nitumie fursa hii kulisihi Bunge lako tukufu liendelee na msisitizo wake wa kuona sheria ndogo haziwi kero kwa wananchi wala kikwazo cha ustawi na maendeleo yao. Msisitizo huu unatokana na sheria ndogo kugusa moja kwa moja shughuli za watanzania walio wengi zikiwemo:-

(i) Kilimo cha mazao ya biashara na chakula;
(ii) Ufugaji na Uvuvi;
(iii) Biashara za mama lishe na baba lishe;na
(iv) Uchimbaji wa madini.

Mheshimiwa Spika, kwa kuzingatia umuhimu wa shughuli hizo kwa uhai na maendeleo ya wananchi na taifa kwa ujumla, Bunge lina kila sababu ya kuwa na jicho kali katika sheria ndogo. Lengo ni kuondoa kero mbalimbali na hatimaye kuchochea maendeleo ya shughuli hizo kwa ustawi wa watu na taifa kwa ujumla.

SEHEMU YA PILI

2.0 UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ZILIZOWASILISHWA PAMOJA NA KANUNI ZA UVUVI ZA MWAKA 2009

2.1 Ufafanuzi kuhusu Sheria zilizochambuliwa

Mheshimiwa Spika, mnamo tarehe 9 Aprili, 2021 na tarehe 7 Septemba, 2021, Serikali iliwasilisha Mezani nakala za Magazeti ya Serikali na nyongeza zake zikiwemo jumla ya **Sheria Ndogo Mia Nne Themanini na Saba (487).** Mchanganuo wa sheria ndogo hizo ni kama ifuatavyo:-

(i) Sheria Ndogo za Halmashauri *(By- Laws)* – **16**;
(ii) Kanuni za Wizara *(Regulations)* – **28**;
(iii) Amri *(Orders)* – **219**;
(iv) Matangazo *(Notices)* – **203**;
(v) *Rules* – **13;**
(vi) Matamko (Declaration) – **7**; na
(vii) Hati Rasmi (*Instruments*) – **1**.

2.2 Vigezo vilivyotumika katika uchambuzi

Mheshimiwa Spika, jukumu la uchambuzi wa Sheria Ndogo liliongozwa na masharti ya Kifungu cha 11(1) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Bunge. Kifungu hicho kinaitaka Kamati kujiridhisha iwapo Sheria Ndogo zimekidhi na kuendana na maelekezo ya Katiba, Sheria Kuu ya Sheria Ndogo inayohusika pamoja na sheria nyingine za nchi. Katika kujiridhisha huko, wakati wa Uchambuzi Kamati ilitumia vigezo vitano kama ifuatavyo:-

(i) Uzingatiaji wa masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;

(ii) Kutokinzana na masharti ya sheria inayotoa mamlaka ya kutungwa kwa sheria ndogo inayohusika;

(iii) Uzingatiaji wa misingi bora ya uandishi wa sheria (*drafting principles*);

(iv) Uhalisia wa mambo ikiwemo urahisi wa utekelezaji wake, hali ya uchumi wa walengwa na viwango vya adhabu na faini ulivyotiliwa maanani; na

(v) Usahihi na ufasaha wa uandishi wa majedwali ya sheria ndogo inayohusika. Mfano, kurejea kanuni kwa sahihi, kutorejea Kanuni ambazo hazipo, kurejea Kanuni inayohusika pamoja na maudhui ya Jedwali kuendana na vifungu vinavyoyaanzisha Jedwali.

2.3 Hatua za Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, hatua za uchambuzi wa sheria ndogo unaoripotiwa leo, ziliiwezesha Kamati kujikita katika kubaini kama sheria zilizotungwa zimetokana na madaraka ya Bunge na iwapo madaraka hayo hayakutumika tofauti. Mchakato ulianza kwa kuingiza uchapishwaji wa sheria ndogo kwenye Kumbukumbu za Bunge. Nilikumbushe Bunge lako tukufu kuwa, tarehe 9 Aprili, 2021 na tarehe 7 Septemba, 2021 , kupitia utaratibu wa hati za kuwasilisha mezani, sheria ndogo hizi zikiwa sehemu ya nyongeza ya matoleo ya gazeti la serikali ziliwasilishwa mezani, Bungeni. Baadaye sheria ndogo hizo zilipelekwa kwenye Kamati ya Sheria Ndogo ambapo uchambuzi wake ulianza.

Mheshimiwa Spika, naomba kulitaarifu Bunge kuwa matokeo ya utekelezaji wa shughuli hizo yameisaidia Kamati kuja na taarifa hii itakayoliwezesha Bunge kuamua inavyostahili.

2.4 Matokeo ya Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, matokeo ya uchambuzi yanabainisha jumla ya dosari sabini (70) zinazoripotiwa katika taarifa hii. Kwa urahisi wa kufuatilia dosari hizo, Taarifa hii imeambatisha Jedwali la Uchambuzi kwa rejea wakati wa mjadala na uamuzi. Naomba Jedwali hilo liingie kwenye Kumbukumbu za Taarifa Rasmi za Bunge na hasa kuhusu kuweka mtiririko mzuri wa mchakato wa udhibiti wa Sheria Ndogo zilizochambuliwa.

Mheshimiwa Spika, kwa ujumla, mchanganuo wa dosari hizo unaonesha kuwa:

(i) Sheria Ndogo moja (1) imebainika kuwa na dosari ya kutozingatia masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania;

(ii) Jumla ya sheria ndogo Sita (6) zimebainika kuwa na dosari ya kukinzana na masharti ya sheria inayotoa mamlaka ya kutungwa kwa sheria ndogo inayohusika na sheria nyingine za nchi;

(iii) Sheria ndogo kumi na nane (18) zimebainika kuwa na dosari ya kutoendana na misingi bora ya uandishi wa sheria (*drafting principles*)

(iv) Sheria Ndogo Nane (8) zimebainika kuwa na dosari za kuweka masharti yasiyo na uhalisia hivyo, kutokuwa na urahisi wa utekelezaji wake; na

(v) Jumla ya sheria ndogo Tisa (9) zimekutwa na dosari ya uandishi wa majedwali ya sheria ndogo inayohusika jambo linaloathiri utekelezaji wake.

Mheshimiwa Spika, katika mchanganuo huo baadhi ya Sheria Ndogo zinajumuishwa katika aina zaidi ya moja ya dosari. Kwasababu hiyo jumla ya idadi ya Sheria Ndogo inaweza isifikiwe kwa kujumlisha idadi katika mchanganuo huo.

2.4.1 Dosari ya kutozingatia masharti ya Katiba

Mheshimiwa Spika, nchini Tanzania, Katiba ina ukuu wa sheria za nchi na kazi zake kuu na za msingi ni pamoja na kugawa madaraka kati ya dola na jamii pamoja na mgawanyo wa madaraka miongoni mwa mihimili ya serikali. Kwa sabbu hiyo, sheria zote za nchi ni zao la mgawanyo wa madaraka uliowekwa na Katiba. Kutokana na ukuu wa Katiba, Bunge haliwezi na haliruhusiwi kutunga sheria au kuweka masharti ya sheria

yanayokinzana na Katiba. Hali kadhalika, Bunge halina uwezo wa kuruhusu mamlaka nyingine kutunga sheria ndogo yenye masharti yanayokiuka masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Mheshimiwa Spika, matokeo ya uchambuzi wa sheria ndogo ubnaoripotiwa leo, yanadhihirisha sheria ndogo moja (1) yenye dosari ya kukinzana na masharti ya Katiba. Sheria hiyo ni **Sheria Ndogo za Kudhibiti Ombaomba ya Halmashauri ya Wilaya ya Chunya, 2021 (GN. NA. 287/19 Machi, 2021)** zilizotungwa chini ya **Sheria ya Serikali za Mitaa (Mamlaka za Wilaya) (Sura 287)**.

Mheshimiwa Spika, Kifungu cha 2 kinatafsiri neno "**ombaomba**" kuwa ni mtu yeyote, mwenye ulemavu au asiye na ulemavu anayeishi kwa kutegemea kuombaomba chakula au fedha au vitu vingine kutoka kwa mtu mwingine kwenye Mitaa na maeneo ya wazi yaliyoko ndani ya eneo la Halmashauri. Tafsiri inaainisha watu katika makundi kulingana na ulemavu au kutokuwa na ulemavu. Tafsiri hii inaweza kutoa mtazamo wa kibaguzi kwa kundi la watu wenye ulemavu kuonekana ni watu wenye hadhi ya ombaomba jambo ambalo si halisia.

Mheshimiwa Spika, Ibara ya 12 (1) na (2) ya Katiba inasomeka:

> "*Binadamu wote huzaliwa huru, na wote ni sawa.*"
>
> "*Kila mtu anastahili heshima ya kutambuliwa na kuthaminiwa utu wake.*"

Mheshimiwa Spika, aidha, **Ibara ya 13(2)** ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania pia imeweka marufuku kuweka aina yoyote ya ubaguzi katika sheria yeyote. Ibara hiyo inasomeka kama ifuatavyo:

> *"Ni marufuku kwa sheria yoyote iliyotungwa na mamlaka yoyote katika Jamhuri ya Muungano kuweka sharti lolote ambalo ni la ubaguzi ama wa dhahiri au kwa taathira yake."*

Mheshimiwa Spika, Kwa shauku hiyo, Bunge lako tukufu halitarajiwi kupuuza matumizi ya kifungu cha sheria ndogo kinachoonesha hali ya kubagua kundi la watu wenye ulemavu kwasababu jambo ambalo limekatazwa kwenye Katiba.

2.4.2 Kukinzana na masharti ya Mama na sheria nyingine za nchi

Mheshimiwa Spika, Bunge linaporuhusu mamlaka inayohusika kutunga sheria ndogo, hufanya hivyo kwa madhumuni maalumu yanayoendana na lengo kuu la Sheria Mama na Sheria nyingine za nchi. Kwa sababu hiyo, sheria ndogo yoyote inayotungwa inapaswa kuendana pia na masharti yaliowekwa na Sheria nyingine za nchi. Hata hivyo, uchambuzi umeonesha kuwa baadhi ya sheria zilizochambuliwa zilikuwa na maudhui yanayotofautiana na masharti ya Sheria Mama au Sheria Nyingine za Nchi. Jumla ya sheria ndogo Sita (6) zilibainika kuwa na dosari ya kukinzana Mama na Sheria nyingine za nchi.

Mheshimiwa Spika, mfano wa sheria ndogo hizo ni *The Environmental Management (Registration and Practice of Environmental Experts) Regulations, 2021 (GN. NA. 267/19, Machi 2021) ambazo zimetungwa* chini Sheria ya *The Environmental Management Act,* (Sura 191). Uchambuzi umebainisha kuwa, **Kanuni ya 32(1)** imeweka masharti yanayostahili, yanayomkataza mtumishi wa umma aliyesajiliwa kama mtaalamu wa mazingira kufanya tathmini ya mazingira katika miradi iliyo chini ya taasisi

yake ili kuepuka mgongano wa maslahi. Hata hivyo, uchambuzi wa Kamati umebaini, katazo lililowekwa na **Kanuni ya 32(1),** linaondolewa na **Kanuni ya 32 (2)** ambayo inamruhusu Ofisa wa umma aliyesajiliwa kama mwanataluuma wa mazingira kufanya shughuli za tathmini za mazingira zinazohusu taasisi yake. Ruhusu hii inaondoa mantiki ya katazo lililowekwa katika Kanuni ya 32(1) kuhusu mgongano wa maslahi

Mheshimiwa Spika, utaratibu unaowekwa na **Kanuni ya 32(2)** ni kinyume na misingi ya kudhibiti mgongano wa maslahi kwa mujibu wa ya Kanuni za Maadili ya Watumishi wa Umma.

Mheshimiwa Spika, ikiwa Bunge lako tukufu litaruhusu utaratibu unaowekwa na Kanuni hiyo, basi litakuwa linabariki uvunjaji wa misingi ya mgongano wa maslahi hali ambayo inaweza kuathiri uwajibikaji kwa maafisa wa serikali walioshiriki katika kufanya tathmini ya athari za mazingira kwa miradi inayotokana na taasisi zao.

Mheshimiwa Spika, vilevile dosari ya kukinzana na matakwa ya sheria nyingine za nchi imebainika katika Kanuni za ***The Environmental Management (Hazardous Waste Control and Management) Regulations, 2021 (GN. NA. 389/14, Mei 2021)*** ambazo zimetungwa chini ya Sheria ya Mazingira (***The Environmental Management Act***). **Kanuni ya 2** imetafsiri maneno "***hazardous substance"*** kwa kuongeza maneno "***liquid"*** na ***"solid"*** ambayo hayamo katika tafsiri iliyotolewa na **Kifungu cha 3** cha sheria mama. Aidha Kanuni hiyo imetumia neno ***gaseous*** badala ya neno ***gas*** lililotumika katika sheria mama.

Mheshimiwa Spika, matumizi ya tofauti maneno na ilivyotafsiriwa katika sheria iliyotungwa na Bunge yanaweza kufifisha kusudio la sheria mama. Aidha, uandishi wa namna hii ni kinyume na masharti kifungu cha

39 cha Sheria ya Tafsiri kinachotaka kuwa maneno yanayotumika katika sheria ndogo kuwa na maana sawa na maneno yaliyotumika katika sheria mama.

2.4.3 Kutoendana na Misingi Bora ya Uandishi wa Sheria

Mheshimiwa Spika, Sheria zinazotungwa na Bunge huzingatia misingi bora ya uandishi wa sheria. Hivyo, kipimo cha kuangalia uandishi bora wa sheria kilizingatiwa wakati wa uchambuzi wa Sheria Ndogo. Matokeo ya uchambuzi yameonesha jumla ya Sheria Ndogo kumi na nane (18) zina dosari kuhusu misingi ya uandishi wa sheria. Mfano ni katika **Sheria Ndogo Sheria Ndogo za Ada na Ushuru za Halmashauri ya Wilaya ya Bumbuli, 2021 (GN. NA. 275/19 Machi, 2021)** zilizotungwa chini ya **Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa (Sura 290).**

Mheshimiwa Spika, dosari ya uandishi katika sheria ndogo hizo inahusu **kipengele cha 12** cha **Jedwali la 6** kinachoorodhesha aina ya vitu vinavyopaswa kutozwa ushuru. Idadi ya aina za vitu inatofautina na idadi ya viwango vya ushuru. Idadi ya aina za vitu vinavyopaswa kutozwa ushuru ni saba (7) lakini viwango vya ushuru vilivyoainishwa kwa vitu hivyo ni vinane (8).

Mheshimiwa Spika, tofauti hiyo inakanganya tafsiri ya sheria ndogo hiyo katika matumizi kwakuwa tofauti hiyo inaweza kuwa imesababishwa na kusahaulika kwa kitu kinachotozwa ushuru au kuongezeka kwa viwango vya ushuru visivyotakiwa.

Mheshimiwa Spika, uandishi huo unaweza kuathiri chanzo cha mapato ya Halmashauri kinyume na kusudio la sheria hii. Vilevile inaweza kusababisha utozaji usiotabirika unaotokana na kukosekana kwa muongozo dhahiri. Hali hiyo inaweza kuzaa kero kwa wananchi wa Bumbuli iwapo haitarekebishwa.

Mheshimiwa Spika, kwa namna yoyote ile Bunge lako tukufu halipaswi na kamwe haliwezi kuona mazalio ya kero kwa wananchi wa Bumbuli au kwingineko nchini pasipo kuchukua hatua muhimu kuondoa kero hizo.

2.4.4 Kukosa Uhalisia

Mheshimiwa Spika, Utungaji bora wa Sheria pamoja na mambo mengine hujielekeza pia katika kupima uhalisia wakati utekelezaji, ikiwemo hali halisi na mazingira ya watumiaji na walengwa wa sheria inayohusika. Kamati imebaini jumla ya sheria ndogo nane (8) zina vifungu visivyo na uhalisia katika utekelezaji wake. Mfano wa Sheria Ndogo zenye vifungu vya aina hiyo ni **Kanuni za Uvuvi, 2009** zilizotungwa chini ya **(Sheria ya Uvuvi, 2003).**

Mheshimiwa Spika, Kanuni ya 13 (22) ya Kanuni hizo, inaweka masharti kwa mtu anayetaka kuomba kuuza nje ya nchi au kuingiza bidhaa za samaki zitokanazo na uvuvi kujaza fomu ya maombi itakayokuwa na viambatisho vilivyotajwa katika kanuni hiyo. Viambatisho hivyo ni:

(i) Cheti cha Usajili (*Certificate of registration*);

(ii) Kidokezo cha Msajili kuhusu ufafanuzi wa Kampuni (*Extract from Registrar*);

(iii) Cheti cha Ukamilifu wa Kampuni *(Certificate of Incorporation)*;

(iv) Katiba na Hati ya Kanuni za Kampuni (*Memorandum and Articles of Associations)*;

(v) Uthibitisho wa Uraia (*Proof of Citizenship*);

(vi) Namba ya Utambulisho wa Mlipa Kodi (*Tax Identification Number (TIN)*); na

(vii) Cheti cha Uthibitisho wa Kutodaiwa Kodi (*Tax Clearance Certificate*).

Mheshimiwa Spika, masharti ya kuwasilisha nyaraka zilizotajwa yanakosa uhalisia katika utekelezaji wake kwa

waombaji ambao si wamiliki wa kampuni. Kwa hali ya kawaida, mtu ambaye si Kampuni hawezi kuwa na viambatisho vitatu kati ya vilivyotajwa. Viambatisho hivyo ni Cheti cha Ukamilifu wa Kampuni *(Certificate of Incorporation)* na Katiba na Hati ya Kanuni za Kampuni (*Memorandum and Articles of Associations)* ambavyo ni mahsusi kwa kampuni na si mtu binafsi.

Mheshimiwa Spika, ni dhahiri kwamba, sharti la kumtaka mtu binafsi kuwasilisha nyaraka hizo linakwamisha ushiriki wa watu binafsi katika shughuli za usafirishaji wa samaki na mazao ya samaki nje ya nchi kutokana na kutokuweza kukidhi masharti hayo.

Mheshimiwa Spika, Bunge linapotunga Sheria na kuruhusu mamlaka nyingine itunge sheria ndogo, linatarajia mamlaka inayohusika itafanya hivyo kwa namna yenye maana kwa jamii. Kamwe, Bunge ambalo ni chombo cha uwakilishi wa wananchi haliwezi kuachia mamlaka zilizoruhusiwa na sheria ya Bunge zitunge sheria ndogo zisizoakisi shabaha na madhumuni ya sheria mama.

Mheshimiwa Spika, mfano mwingine wa sheria ndogo zilizobainika kuwa na vifungu visivyo na uhalisia ni Sheria Ndogo ya Ada na Ushuru za Halmashauri ya Wilaya ya Bumbuli, 2021 **(GN. NA. 275/19 Machi, 2021)** ambazo pia zimetungwa chini ya **Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa (Sura 290).**

Mheshimiwa Spika, Kifungu cha 9(8) kinaweka wajibu kwa **mnunuzi yeyote** kutoa taarifa sahihi ya mazao aliyonunua na kuonesha risiti aliyolipia ushuru pamoja na kibali cha kununulia mazao kwa Afisa Mwidhiniwa mara atakapotakiwa kufanya hivyo. Maneno "**Mnunuzi yeyote**" yanayotumika katika Kifungu cha 9(8) hayajatafsiriwa kuonesha ni mnunuzi wa kiwango gani cha mazao anayeguswa.

Mheshimiwa Spika, iwapo maneno **"mnunuzi yeyote"** yatatafsiriwa kama yalivyo katika sheria ndogo hizi, yanaweza kusababisha kero kubwa kwa wananchi. Kero hiyo inaweza kuwa kubwa kwa wananchi wanaonunua mazao kwa matumizi ya nyumbani, kwa kulazimika kuonesha risiti za ununuzi wa mazao.

Mheshimiwa Spika, Bunge haliwezi kutunga sheria isiyoendana na busara ya kawaida. Aidha, Bunge haliwezi kutunga sheria inayokasimu utungaji wa kanuni kwa kiwango cha kukinzana au kukosa uhalisia katika utekelezaji wake. Hivyo haliwezi kuruhusu mamlaka iliyoruhusiwa kutunga Sheria Ndogo ifanye hivyo kwa kukinzana na uhalisia.

Mheshimiwa Spika, mfano mwingine wa sheria ndogo zilizobainika kuwa na vifungu visivyo na uhalisia ni Kanuni zizazoitwa ***The Wildlife Conservation (Wildlife and Forest Conservation Service) Regulations, 2021*** **(GN. NA. 589/9 Julai, 2021)** ambazo zimetungwa chini ya ***The Wildlife Conservation Act***.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilibaini kuwa **Kanuni ya 24** inaweka masharti ambayo utekelezaji wake unaweza kuwa na changamoto. Kanuni hiyo inaweka sharti linalomkataza mtu anayetekeleza majukumu yaliyo chini ya Kanuni hizi asijihusishe na ajira nyingine ya aina yeyote ambayo inamuingizia kipato.

Mheshimiwa Spika, masharti yaliyowekwa na Kanuni hiyo hayaoneshi mantiki ya zuio hilo au mgogano unaoweza kusababishwa na askari muhifadhi kuwa katika ajira nyingine inayomuingizia kipato. Kwa msingi huo, masharti hayo yanazuia pia mhusika kuwa katika ajira binafsi ambazo hazihusiani majukumu ambayo yanasimamiwa na Kanuni hizi.

Mheshimiwa Spika, Bunge haliwezi kuona sheria ndogo zinaweka masharti ambayo hayaendani na lengo la sheria iliyotungwa na Bunge ambayo kimsingi imelenga kulinda maliasili za nchi na si kuathiri maisha binafsi ya wahusika wanaotekeleza sheria za uhifadhi wa maliasili nchini.

2.4.5 Makosa ya Uandishi wa Majedwali ya Sheria Ndogo

Mheshimiwa Spika, uandishi fasaha wa majedwali husaidia kutoa maelezo na ufafanuzi wa kina wa kifungu au kanuni inayohusika. Majedwali katika sheria au sheria ndogo yatakuwa na maana iwapo yatawekwa kwa namna inayorejea kwa usahihi kifungu au kanuni wezeshi (*enabling provision*). Inapotokea Majedwali ya sheria yana dosari ya kutorejea Kanuni sahihi, kurejea Kanuni ambazo hazipo, kutorejea kabisa Kanuni au Maudhui ya Jedwali kutofautiana na kifungu wezeshi au vifungu vingine vya sheria au sheria ndogo inayohusika, inaathiri mantiki, madhumuni na maudhui ya jumla ya sheria.

Mheshimiwa Spika, matokeo ya uchambuzi wa Kamati yameonesha kuwa jumla ya sheria ndogo tisa (9) zimekuwa na dosari kuhusu uandishi wa majedwali. Mfano wa dosari hizo unaonekana katika sheria ndogo ya ***The Civil Aviation (Training Centre) and Management and Operations, Rules (GN. NA. 179/5 Februari, 2021)*** iliyotungwa chini **Sheria ya *The Civil Aviation Act*, (Sura 80).** Jedwali la Kanuni hizi linaoneshwa kuwa limeanzishwa chini ya **Kanuni ya 9(3)** ambayo haipo. Kosa hilo la uandishi linaning'iniza Jedwali katika mtiririko wa uandishi na kuharibu azma ya ufafanuzi uliokusudiwa.

Mheshimiwa Spika, dosari ya kutorejea vifungu sahihi sio tu inaondoa maana ya masharti ya Kifungu cha 25 (2) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria ambacho kinatambua Majedwali kuwa ni sehemu ya sheria, bali pia inaleta

changamoto katika usomaji mzuri wa sheria inayohusika na wakati mwingine kusababisha mkanganyiko.

Mheshimiwa Spika, mfano wa pili wa dosari za uandishi wa majedwali unadhihirika katika **Kanuni za Uvuvi, 2009** ambazo zimetungwa chini ya **Sheria ya Uvuvi, 2009. Fomu Na. 13 (a)** katika **Jedwali la Kwanza** inayohusu maombi ya kuharibu mazao ya uvuvi yaliyokamatwa, imekosea rejea kwa kutaja kuanzishwa chini ya **Kanuni ya 50(4),** hata hivyo maudhui ya kanuni hiyo yanahusu fomu ya kufifilisha kosa (*compounding of offence*) na utekelezaji wa masharti (*Compliance Form*).

Mheshimiwa Spika, kwa kuwa Majedwali katika sheria hulenga kutoa ufafanuzi zaidi wa maudhui yaliyo katika vifungu, kutokuandika majedwali kwa ufasaha kunasababisha mkanganyiko katika sheria na hivyo kuathiri malengo yaliyokusudiwa.

Mheshimiwa Spika, Bunge hili tukufu halitakuwa tayari kuruhusu mamlaka zinazokabidhiwa uwezo wa kutunga sheria ndogo, zitumie uwezo huo kwa namna isiyowezesha lengo na madhumuni ya sheria mama. Kwa msingi huo, Bunge halitaacha kuzisisitiza mamlaka zilizokabidhiwa madaraka ya kutunga kanuni au sheria ndogo nyingine kuzingatia uandishi bora wa Majedwali katika sheria.

SEHEMU YA TATU

3.0 MAONI

3.1 Maelezo

Mheshimiwa Spika, maelezo niliyoyatoa katika sehemu za taarifa zilizotangulia, yanadhihirisha kuwa sheria ndogo hutungwa mara kwa mara kulingana na mahitaji yanayojitokeza. Hali hiyo inaonesha umuhimu wa utaratibu madhubuti wa kuhifadhi na kulinda heshima ya mamlaka ya kutunga sheria nchini. Bunge ambalo ni chombo kikuu cha utungaji wa sheria linaendelea kuwa na wajibu wa kuangalia utekelezaji wa madaraka ya kutunga sheria.

Mheshimiwa Spika, kwa kuwa Bunge hufanya kazi kwa kutumia Kamati zake, Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo yenye jukumu la kuchambua sheria ndogo, imetekeleza majukumu yake na kuonesha matokeo ya uchambuzi kama ilivyofafanuliwa. Katika sehemu hii, naomba kubainisha mtazamo wa jumla wa Kamati kuhusu aina tano za dosari zilizobainishwa katika Taarifa hii kwa namna ya maoni ya Kamati yanayotokana na uchambuzi.

3.2 Maoni ya Kamati

Mheshimiwa Spika, kutokana na matokeo ya uchambuzi, Kamati inabainisha maoni katika maeneo makuu matano kama ifuatavyo:-

3.2.1 Kutozingatiwa kwa masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, 1977

Mheshimiwa Spika, kutozingatiwa kwa misingi inayowekwa na Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania katika uandishi wa sheria ndogo ni jambo linaloweza kusababisha mifumo, taasisi na mwelekeo wa jamii kutoendana na misingi ya Katiba. Hali hiyo, ni kinyume na masharti ya Katiba ambayo ndilo chimbuko la sheria zote za nchi. Ikiwa hivyo, inaweza kusababisha, ukiukwaji wa misingi ya utawala bora, ukiukwaji wa upatikanaji wa haki mbalimbali zikiwemo haki za kisiasa, kiuchumi na kijamii.

3.2.2 Kukinzana na masharti ya sheria mama

Mheshimiwa Spika, dosari ya sheria ndogo kukinzana na sheria mama inaathiri tija ya utekelezaji wa Sheria. Dosari hiyo ikiendelea, masharti yaliyowekwa kwenye sheria mama kwa lengo la kuiwezesha mamlaka inayohusika kutunga sheria ndogo yatakosa maana. Hali hiyo ni kinyume na misingi ya utungaji wa sheria na Bunge haliwezi kupuuza au kuruhusu kupuuza misingi hiyo.

3.2.3 Kutozingatiwa kwa Misingi ya Uandishi bora wa Sheria

Mheshimiwa Spika, kwa kuzingatia umuhimu wa sheria zote kuendana na misingi ya uandishi bora wa sheria, dosari za sheria ndogo kutoendana na utaratibu bora wa uandishi wa sheria, si jambo la kuachwa katika sheria ndogo. Dosari hizo zinaweza kuashiria utekelezaji wa sheria mama usio na tija. Bunge halipaswi kuruhusu dosari za aina hiyo ziendelee kuwepo katika sheria ndogo.

3.2.4 Sheria ndogo kukosa uhalisia

Mheshimiwa Spika, Sheria ndogo zinapokuwa na maudhui yasiyozingatia hali ya uchumi wa walengwa au urahisi wa utekelezaji wake, inakosa uhalisia. Ni ukweli kuwa sheria yoyote isipotungwa kwa kuzingatia uhalisia wa mambo inaweza kutatiza utekelezaji wake. Bunge linapaswa kujiridhisha na kuhakikisha kuwa, dosari za sheria ndogo za kutoendana na uhalisia zinarekebishwa.

3.2.5 Kukosekana kwa Usahihi na ufasaha katika uandishi wa majedwali ya sheria ndogo inayohusika

Mheshimiwa Spika, matumizi ya majedwali katika uandishi wa sheria ndogo ni jambo la kuzingatiwa katika uchambuzi wa sheria. Dosari ya kukosekana kwa usahihi na ufasaha katika uandishi wa majedwali ya sheria ndogo inayohusika inaweza kusababisha mkanganyiko wa maudhui ya sheria inayohusika. Bunge linapaswa kusisitiza usahihi na ufasaha wa uandishi wa majedwali ili kuwezesha ukamilifu wa sheria.

SEHEMU YA NNE

4.0 HOJA NA MAPENDEKEZO

4.1 Maelezo

Mheshimiwa Spika, sasa naliomba Bunge lako tukufu lizingatie maelezo ya jumla niliyoyatoa, ufafanuzi wa matokeo ya uchambuzi na maoni ya Kamati ili lijadili na kutoa uamuzi wa hoja ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Sheria Ndogo. Hoja hii inahusu eneo muhimu la utekelezaji wa sheria ambalo lisipoangaliwa kwa umakini linaweza kuwa mazalia ya kero, bughudha na manung'uniko katika jamii.

4.2 Hoja

Mheshimiwa Spika, sasa naomba kutoa hoja ili Bunge lako liazimie kama ifuatavyo:-

4.2.1 Kutozingatiwa kwa masharti ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, 1977

KWA KUWA, baadhi ya sheria ndogo zilizochambuliwa zimebainika kuwa na masharti yanayokiuka Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, jambo lisiloweza kukubaliwa na Bunge,

NA KWA KUWA, Kutofanya marekebisho katika sheria ndogo hizo kunaweza kusababisha ukiukwaji wa misingi ya utawala bora, kukosekana kwa haki mbalimbali zikiwemo za kisiasa, kiuchumi na kijamii,

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, Mamlaka iliyotunga sheria ndogo inayokinzana na masharti ya Katiba, ifanye marekebisho inavyostahili.

4.2.2 Kukinzana na masharti ya sheria inayotoa mamlaka ya kutungwa kwa sheria ndogo au sheria nyingine za nchi.

KWA KUWA, baadhi ya sheria ndogo zimebainika kuwa na vifungu vinavyokinzana na masharti ya Sheria Mama na Sheria nyingine za nchi, jambo linaloweza kuathiri tija ya utekelezaji wa Sheria mama inayohusika,

NA KWA KUWA, sheria ndogo inayokinzana na sheria mama au sheria nyingine za nchi, haiendani na masharti ya sheria ya tafsiri ya sheria, hali inayoisababisha kuwa batili kwa mujibu wa Kifungu cha 36 cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria Sura ya 1,

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, mamlaka zilizotunga sheria ndogo zenye kukinzana na masharti ya sheria mama na sheria nyingine za nchi, zirekebishe sheria ndogo hizo.

4.2.3 Kutozingatia Misingi ya Uandishi Bora wa Sheria

KWA KUWA, uchambuzi umebainisha sheria ndogo ambazo hazikuzingatia misingi ya uandishi bora wa sheria,

NA KWA KUWA, kutozingatiwa kwa misingi ya uandishi kunasababisha tatizo la sheria kutoeleweka kwa urahisi na kutotabirika, hali inayoathiri tija ya utungaji wa sheria,

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, mamlaka zilizokabidhiwa madaraka ya kutunga sheria ndogo hizo zifanye marekebisho.

4.2.4 Dosari ya Uandishi wa Majedwali

KWA KUWA, imebainika baadhi ya Sheria Ndogo zina dosari katika uandishi wa majedwali, ilihali Kifungu cha 25 (2) cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria kinatambua majedwali kuwa sehemu ya Sheria,

NA KWA KUWA, dosari hizo zinaathiri ukamilifu na kutatiza utekelezaji sheria inayohusika,

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, mamlaka zilizokabidhiwa madaraka ya kutunga sheria ndogo zilizobainika kuwa na dosari katika uandishi wa majedwali zifanye marekebisho.

4.2.5 Masharti yasiyo na uhalisia

KWA KUWA, zipo baadhi ya sheria ndogo zenye masharti yanayokinzana na uhalisia,

NA KWA KUWA, masharti hayo yanaweza kuathiri utekelezaji na tija iliyokusudiwa,

KWA HIYO BASI, Bunge linaazimia kwamba, mamlaka zilizopewa madaraka ya kutunga sheria ndogo zilizobainika kuwa na dosari za kutoendana na uhalisia zifanye marekebisho.

MWISHO

5.0 HITIMISHO

5.1 Shukrani

Mheshimiwa Spika, napenda kutumia fursa hii kutoa shukrani zangu za dhati kwako binafsi na Bunge lako tukufu kwa kuweka utaratibu wa taarifa ya Kamati ya Sheria Ndogo kuwasilishwa katika Bunge lako tukufu. Ni matumaini yangu kwamba, utaratibu huu utakuwa endelevu na umuhimu wa Kamati hii katika maendeleo ya nchi yetu utaonekana kwa kuwa kwa kiasi kikubwa sheria ndogo ndizo zinagusa maisha ya kila siku ya wananchi wengi.

Mheshimiwa Spika, kipekee kabisa naomba nimshukuru Mhe. Jenista Mhagama (MB) – Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Uratibu, Bunge, Kazi, Vijana, Ajira na Wenye Ulemavu) kwa kuendelea kuweka uratibu mzuri wa kuwasilisha Mezani Magazeti ya Serikali pamoja na viambatisho vyake (Sheria Ndogo) kwa wakati, pia uratibu mzuri wa uwasilishaji wa Jedwali la Uchambuzi kwa Wizara husika ambazo sheria ndogo zake zimebainika kuwa na dosari. Hali hii kwa muda wote imekuwa ikiiwezesha Kamati kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi mkubwa. Aidha, niwashukuru Mawaziri, Naibu Mawaziri na Watendaji wa Wizara kwa kufika mbele ya Kamati na kujibu hoja zilizoibuliwa na Wajumbe wa Kamati na pia kwa kuanza hatua za utekelezaji wa mapendekezo ya Kamati ili kuondoa dosari mbalimbali zilizojitokeza katika sheria ndogo. Kwa heshima na taadhima naomba niwatambue kama ifuatavyo:-

5.1.1 Mawaziri

1. Mhe. Mashimba Ndaki – **Waziri wa Mifugo na Uvuvi;** na
2. Mhe. Ummy Mwalimu (Mb) – **Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais (TAMISEMI)**.

5.1.2 Naibu Mawaziri

1. Mhe. David Silinde (Mb) – **Naibu Waziri - Ofisi ya Rais TAMISEMI**;
2. Mhe. Hamad Hassan Chande, (Mb) – **Naibu Waziri - Ofisi ya Makamu wa Rais Muungano na Mazingira**;
3. Mhe. Abdallah Ulega, (Mb) – **Naibu Waziri - Mifugo na Uvuvi**;
4. Mhe. Patrobas Katambi, (Mb) **– Naibu Waziri - Ofisi ya Waziri Mkuu, Kazi, Vijana na Ajira;**
5. Mhe. Stephen Byabato, (Mb) – **Naibu Waziri - Wizara ya Nishati;**
6. Mhe. Eng. Kundo Andrea Mathew, (Mb) – **Naibu Waziri, Wizara ya Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari;**
7. Mhe. Mwanaidi Ali Khamis, (Mb) – **Naibu Waziri, Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia Wazee na Watoto**;
8. Mhe. Mary Francis Masanja, (Mb) – **Naibu Waziri, Wizara ya Maliasili na Utalii**

5.1.3 Wadau

Mheshimiwa Spika, aidha niwashukuru wadau mbalimbali waliofika mbele ya Kamati mnamo tarehe 11 hadi 12 Agosti, 2021 na tarehe 13 na 15 Oktoba, 2021 kwa ajili na kutoa maoni katika sheria ndogo tano zilizofanyiwa uchambuzi na Kamati. Maoni yao kwa kiasi kikubwa yameisaidia Kamati kufanya uchambuzi wa kina katika Kanuni hizo. Naomba kipekee niwatambue wadau kama ifuatavyo;

1. Chama cha Wafamasia Tanzania (*The Pharmaceutical Society of Tanzania*);

2. Chama cha Wataalamu wa Mazingira Tanzania **((*Tanzania Environmental Experts Association*) (TEEA))**;
3. Chama cha Wavuvi Tanzania **(*Tanzania Fisheries Union*)(TAFU))**;
4. Chama cha Wavuvi Wadogo wadogo, Minazi Mikinda **(CHAWAWAMI)**; na
5. Chama cha Ushirika wa Wavuvi Mwalo wa Kigodeko ***(Kigodeko Fisheries Cooperative)***.

Mheshimiwa Spika, kipekee nawashukuru Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Sheria Ndogo kwa kazi kubwa na nzuri ya kuchambua sheria ndogo zilizowasilishwa katika Mkutano wa Tatu wa Bunge, Mkutano wa Nne wa Bunge pamoja na Kanuni za Uvuvi, 2009 na hatimaye kufanikisha kazi hii. Kwa heshima kubwa naomba majina yao yaingie katika kumbukumbu rasmi za Bunge (*Hansard*):-

1. Mhe. Dkt. Jasson Samson Rweikiza, (Mb) – **M/ Kiti**
2. Mhe. Ridhiwani Jakaya Kikwete, (Mb)-**M/Mwenyekiti**;
3. Mhe. Ramadhan Suleiman Ramadhan, (Mb);
4. Mhe. Idrissa Juma Abdul-Hafar, (Mb);
5. Mhe. Simai Hassan Sadiki, (Mb);
6. Mhe. Sylvia Francis Sigula, (Mb);
7. Mhe. Emmanuel Mageni Kasalali, (Mb);
8. Mhe. Ndaisaba George Ruhoro, (Mb);
9. Mhe. Edwin Enosy Swalle, (Mb);
10. Mhe. Judith Salvio Kapinga, (Mb);
11. Mhe. Santiel Erick Kirumba, (Mb);
12. Mhe. Jacob Tarimo Priscus, (Mb);
13. Mhe. Regina Ndege Qwaray, (Mb);

14. Mhe. Esther Edwin Malleko, (Mb);
15. Mhe. Amour Khamis Mbarouk, (Mb);
16. Mhe. Esther Lukago Midimu, (Mb);
17. Mhe. Minza Simon Mjika, (Mb);
18. Mhe. Kilumbe Shabani Ng'enda, (Mb);
19. Mhe. Khamis Ali Vuai, (Mb);
20. Mhe. Nicholaus George Ngassa, (Mb);
21. Mhe. Humphrey Hesron Polepole, (Mb);
22. Mhe. Dkt. Faustine Engelbert Ndugulile, (Mb);
23. Mhe. Dkt. Medard Matogolo Kalemani, (Mb); na
24. Mhe. Eng. Dkt. Leonard Madaraka Chamuriho, (Mb).

Mheshimiwa Spika, aidha napenda kuwashukuru kwa dhati watumishi wa Ofisi ya Bunge chini ya uongozi mahiri wa Ndg. Nenelwa J. Mwihambi, *ndc* Katibu wa Bunge kwa ushirikiano wanaoipatia Kamati hii ili iweze kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi. Aidha, nimshukuru Mkurugenzi wa Idara ya Kamati za Bunge Ndg. Athuman Hussein, *ndc* akisaidiwa na Mkurugenzi Msaidizi wa Idara ya Kamati za Bunge Ndg. Gerald Magili, kwa usimamizi mzuri wa shughuli za Kamati.

Mwisho lakini si kwa umuhimu, niwashukuru Makatibu wa Kamati ya Sheria Ndogo Ndg. Mkuta Masoli na Ndg. Stanslaus Kagisa, wakisaidiwa na Bi. Imelda Ntimba Msaidizi wa Kamati kwa kuratibu vyema Shughuli za Kamati hadi kukamilika kwa taarifa hii.

5.2 Kutoa hoja

Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.

Jasson S. Rweikiza (Mb)
MWENYEKITI

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA SHERIA NDOGO

10 Novemba, 2021

KIAMBATISHO

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA SHERIA NDOGO

JEDWALI LA UCHAMBUZI WA SHERIA NDOGO ISHIRINI NA TATU (23) ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA TATU NA MKUTANO WA NNE WA BUNGE PAMOJA NA KANUNI ZA UVUVI ZA MWAKA 2009

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
SHERIA NDOGO SABA (7) ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA TATU WA BUNGE NA KANUNI ZA UVUVI, 2009						
1.	**2009**	The Fisheries Regulations, 2009	The Fisheries Act (Sura 279) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 57)	Wizara ya Mifugo na Uvuvi	1. **Kanuni ya 2** inatoa tafsiri ya "maneno vyama vya wavuvi" kwa kuonesha ni vile ambavyo vimesajiliwa Sheria ya Vyama vya Ushirika. Hivyo, tafsiri haitambui vyama vya uvuvi visivyo vya ushirika vilivyosajiliwa chini ya sheria nyingine. 2. **Kanuni ya 11(8) na Kanuni ya 13 (1) (a)** zinaweka sharti la kukatia leseni chombo cha uvuvi na wavuvi.	1. Tafsiri ya vyama vya wavuvi itambue vyama vya wavuvi vilivosajiliwa na sheria nyingine za nchi. 2. Utafiti ufanyike kuona namna ya kupunguza tozo ambazo ili kupunguza mzigo wa gharama kwa

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Masharti haya yanasababisha mmiliki wa chombo cha uvuvi: i) **Kwanza**, kulazimika kulipa leseni ya chombo kwa mujibu wa Kanuni ya 11 (8). ii) **Pili,** kumtaka kila mvuvi kukata leseni ya kujishughulisha na shughuli za uvuvi kwa mujibu wa kanuni ya 13(1)(a). Kwa utaratibu wa shughuli za uvuvi, anayegharimia	watu wanojishughulisha na uvuvi nchini.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					chombo cha uvuvi na shughuli yote ya uvuvi ni mmiliki wa chombo cha uvuvi hali inayosababisha gharama za leseni ya mvuvi kubebwa na mmiliki. 3. **Kanuni ya 13 (22)** inaweka masharti kwa mtu binafsi anayetaka kuomba kuuza nje ya nchi au kuingiza bidhaa za samaki zitokanazo na uvuvi kuwasilisha viambatisho ambavyo, kana kwamba ni ajili ya wasafirishaji	3. Inapendekezwa kurekebisha kanuni ili masharti kwa muombaji binafsi ya kuomba kuuza nje ya nchi au kuingiza bidhaa za samaki zitokanazo na uvuvi, yamtake kuwasilisha nyaraka ambazo zinaweza kupatikana kwa wavuvi wadogo

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					ambao wanatokana na Makampuni. Hivyo, masharti yanakosa uhalisia kwa waombaji ambao si wamiliki wa makampuni. 4. **Kanuni ya 18** inataja muda mahsusi wa ukomo maisha ya leseni ya uvuvi iliyotolewa kuwa ni tarehe 31 Disemba. Kanuni inaleta changamoto kutokana na kutaja tarehe badala ya kutaja muda wa mwaka	kama vile: i) leseni ya biashara, ii) utambulisho wa kitaifa, iii) namba ya kulipia kodi na hati ya ulipaji kodi. 4. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili mwaka wa leseni uhesabike kumalizika kulingana na tarehe ambayo leseni inayohusika ilikatwa.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					mmoja, tofauti na ukataji wa leseni kwa biashara nyingine. Hali hiyo inasababisha: i) usumbufu katika kuendesha shughuli za uvuvi; na ii) Uwezekano wa wahusika wawili au zaidi kulipia kiasi kinacholingana kwa shughuli inayofanana lakini kwa urefu wa muda unaotofautiana 5. **Kanuni ya 25** inataka kila jamii	5. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					ya Wavuvi kuanzisha vikundi vya usimamizi wa mialo (*Beach Management Units*) kwa kushirikiana na serikali za vijiji. Hata hivyo, Kanuni haijatambua mamlaka nyingine kama vile Wilaya, Miji na Majiji ambapo jamii za wavuvi zinapatikana. Kutokutajwa kwa mamlaka nyingine kushirikiana na jamii za wavuvi katika kuanzisha vikundi vya usimamizi wa mialo	kutambua mamlaka nyingine za utawala ambapo wavuvi wanapatikana.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					(*Beach Management Units*) kunaweza kusababisha yafuatayo: i) Mamlaka nyingine kukosa uhalali kisheria wa kushiriki katika uanzishaji wa mifumo ya usimamizi wa mialo nchini; ii) Mialo isiyo katika mamlaka za serikali za kijiji inakosa misinigi ya kuwekewa utaratibu. Kwa athari na dosari hizo, Kanuni	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					inapungukiwa utoshelevu wa kukidhi madhumuni ya Sheria Mama. 6. **Kanuni ya 25A.-1** haijaweka Tafsiri iliyo si toshelevu kuhusu vyama vya wavuvi, kwa kuwa inaacha vyama vingine vya wavuvi ambavyo vimesajiliwa chini ya sheria nyingine za nchi. 7. **Kanuni ya 58A (1)(2)** inaruhusu matumizi ya wavu wa kuvulia (makira) wenye	6. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili tafsiri ijumuishe vyama vingine vya wavuvi ambavyo vimesajiliwa kwa sheria nyingine za nchi tofauti na *the Cooperative Societies Act*. **7.** Inapendekezwa**:** **i) Macho 144 (mesh)** Inapendekezwa kufanya utafiti

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					macho 144 ukubwa wa tundu usiopungua inchi tatu na unene wa uzi (Ply) 4-6. Kanuni hii inasababisha matatizo matatu kwa uvuvi wa mgebuka. Mambo hayo ni ; i. **Macho (meshes) 144 (inch 3)** yaliyotajwa kwenye kanuni ya 58 A (1) yanawezesha uvuvi katika ziwa Tanganyika kuishia kina cha mita 14 ambapo kuna ugumu wa upatikanaji wa migebuka.	zaidi ili kufanya marekebisho kuruhusu zana kuvulia katika ziwa Tanganyika iwe na macho kuanzia 400 ambayo ni sawa na mita 20 ambazo zinaacha mita 130 ambazo zina hewa ya oksijeni inayowezesha samaki kuishi. ii) **Macho (mesh size) ya makira inchi 3** Inapendekezwa utafiti ufanyike ili kuona haja ya kuondoa sharti la

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Hali hiyo ni tofauti na masharti ya uvuvi katika ziwa victoria kwa Kanuni 58 (3). Kanuni hiyo inatamka macho 78 (inch 6) kwa zana inayotumika kwa ajili ya uvuvi wa sangara katika Ziwa Victoria. Matumizi ya zana hiyo katika ziwa Victoria yanawezesha uvuvi kufikia kina cha mita 16. Kwa upande wa	macho (*mesh size*) ya kuvua samaki aina ya mgebuka kujumuishwa na samaki wengine, badala yake Kuwepo na macho maalum (special) kwa ajili ya mgebuka ambayo ni kuanzia inchi 2 ndiyo inayoendana na samaki wa sentimeta 26 anayetakiwa kwa mujibu wa Kanuni hizi. iii) **Unene wa uzi (ply)**

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					ziwa Tanganyika, zana hizo zinawezesha uvuvi kufikia kina cha mita 14. Kwa msingi huo zana ya ziwa Tanganyika ambalo lina kina kirefu zaidi, imepewa kina kifupi cha uvuvi kuliko zana ya Ziwa Victoria ambalo lina kina kifupi zaidi. Kwa sababu hiyo, kanuni hizi zinazuia tija ya uvuvi wa mgebuka katika ziwa Tanganyika kuliko zinavyozuia	Inapendekezwa utafiti ufanyike zaidi ili kuona haj ya kuweka katika Kanuni matumizi ya uzi wa unene wa *ply 2* utumike ili kuongeza tija katika uvuvi wa migebuka

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					tija ya uvuvi wa sangara katika ziwa Victoria. **ii. Ukubwa wa tundu (3 inchi)** Samaki aina mgebuka anayetajwa na kanuni ni mdogo sana kiasi kwamba anatoroka kirahisi kwenye nyavu yenye macho ya inchi 3. Hivyo matumizi ya nyavu yenye macho ya ukubwa wa inchi 3 yana athiri uvuvi wa samaki huyo.	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					iii. Unene wa uzi (ply). Matumizi ya pl-2 4-6 inayotajwa na Kanuni itaathiri shughuli za uvuvi wa migebuka kwa kuwa unene wa uzi huo utasababisha samaki hao wakimbie pale wanapouona kwa kuwa ni waoga kwa asili yao. Aidha, kwa kawaida mgebuka aliyekoma hazidi kilo moja samaki mwenye mwili mdogo na magamba	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					nyororo 8. **Kanuni 58A(3)** inakataza mtu kuvua au kumsababisha mtu kuvua, kumiliki, kuchakata au kufanya biashara ya samaki anayetambulika kwa jina la dagaa au kwa jina lingine lolote ikiwa samaki huyo au dagaa huyo ana urefu chini ya sentimita saba (7). Hata hivyo, dagaa wenye urefu wa sentimita 7 wanaotajwa na	8. Tunapendekeza utafiti zaidi ufanyike ili kuona uwezekano wa kufanya marekebisho ya kanuni ili kuruhusu kuvuliwa kwa dagaa wenye urefu wa sentimita tano (05) ambao kimsingi tayari wameshakomaa (matured) na wanaopatikana kwa wingi tofauti na dagaa wanaotajwa katika kanuni wenye urefu wa sentimita saba (7) ambao

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Kanuni hii ni wachache katika zziwa Tanganyika na ni kiwango cha juu kabisa cha ukuaji wa dagaa ambao wanpatikana kwa uchache. 9. **Kanuni ya 58A (3)** inapendekeza nyavu za sentimeta chini ya saba zisitumike kuvua dagaa katika ziwa Victoria. Kanuni haina uhalisia kwakuwa dagaa wanaovuliwa ziwa Victoria ni wadogo	ndio urefu wa mwisho wa ukuaji wa dagaa na wanapatikana kwa uchache sana. 9. Utafiti ufanyike ili kuona iwapo kanuni inaweza kufanyiwa marekebisho ili kuainisha aina za nyavu mahsusi zitakazotumika kuvua dagaa katika ziwa victoria.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kuliko wanaovuliwa ziwa Tanganyika, Nyasa na Baharini. Hivyo masharti haya hayawezi kutekelezeka katika uvuvi wa dagaa katika ziwa Victoria. 10. **Kanuni 66(1) (hh)** inakataza matumizi ya balbu zinazotumia mwanga wa sola yenye uwezo wa zaidi ya wati 10 na kwa kila boti la uvuvi, balbu hizo zisizidi tano (05) tu Kwa kila zana moja ya uvuvi.	10. Inapendekezwa utafiti ufanyike zaidi ili kuona iwapo marekebisho yafanyike ili kuongeza wati zaidi katika ziwa Tanganyika kwa kuzingitia kina cha ziwa Tanganyika.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Hata hivyo, ziwa Tanganyika lina kina kirefu mara dufu kuliko ziwa Victoria na kutokana na ukweli kwamba dagaa/samaki wanaishi pia kwenye kina kirefu ndani ya maji ambao wanahitaji mwingi ili waweze kuvuliwa kwa tija. 11. **Fomu Na. 13(a)** ya Jedwali la Kwanza inayohusu maombi ya kuharibu mazao ya uvuvi yaliyokamatwa, imekosea rejea	11. **Fomu Na. 13(a) ya Jedwali la Kwanza** ifanyiwe marekebisho kwa kufuata Kanuni ya 50(4) iliyorejewa na badala yake

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kwa kutaja kuanzishwa chini ya **Kanuni ya 50(4).** Kanuni hiyo inahusu fomu ya kufifilisha kosa na utekelezaji wa masharti (*Compliance Form*). **Kanuni sahihi ya 50(5)** inayoanzisha **Fomu Na. 13(a)**.	iandikwe **Kanuni ya 50(5).**
TOLEO NA. 6 LA TAREHE 5 FEBRUARI, 2021						
2.	**GN NA. 179 (*TS Na. 179*)** 5 Februari 2021	The Civil Aviation (Training Centre) and Management and Operations, Rules 2021	Civil Aviation Act, (Sura 80) Zimetungwa chini ya Kifungu cha 66(1)(j) na 31(1)(o))	WIZARA YA UJENZI na UCHUKUZI	1. Kanuni hizi zimefanya rejea ya **Kifungu cha 31(1)(o)** cha Sheria Mama, kama moja ya Kifungu kinachotoa mamlaka ya	1. Kanuni zifanyiwe marekebisho kwa kufuta **Kifungu cha 31(1)(o).**

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kutungwa kwake. Kifungu cha **31(1)(o)** kinachorejewa, kinahusu majukumu ya Mamlaka ya Usafiri wa Anga na siyo Mamlaka ya kutunga Kanuni. Kifungu hicho cha 31(1)(o) hakipaswi kuwa rejea kuanzisha sheria ndogo hizi. 2. **Kanuni ya 2** inatafsiri ya neno Mkurugenzi Mkuu (*Director General*) kwa kurejea **Kifungu cha 33** cha Sheria Mama	2. **Kanuni ya 2** Ifanyiwe marekebisho kwa kufuta **Kifungu cha 33** kinachorejewa katika tafsiri na neno Mkurugenzi na badala yake

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kuhusu uteuzi wa Mkurugenzi. **Kifungu cha 33** kinachorejewa, hakihusiani na Uteuzi wa Mkurugenzi Mkuu badala yake kinahusu majukumu ya Bodi. Rejea sahihi ilipaswa kuwa **Kifungu cha 39** kinachohusu Mkurugenzi Mkuu. 3. **Kanuni ya 21** inampa Mkurugenzi wa Mamlaka ya Anga uwezo ya kutunga	kurejea **Kifungu cha 39** cha Sheria Mama. 3. Kanuni ya 21 ifanyiwe marekebisho ili kubainisha mamlaka inayompa

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					sheria ndogo kwa masuala yanayohusu kituo cha mafunzo ya mambo ya anga, baada ya kupata idhini ya mamlaka. Hata hivyo, mamlaka inayotajwa kwa mujibu wa Sheria Mama kuwa ni Mamlaka ya Anga ambayo kiongozi wake ni Mkurugenzi Mkuu. Hali hiyo inaacha utata katika hatua za awali za uchambuzi, iwapo hakuna tatizo la ,misingi ya utawala	Mkurugenzi wa Mamlaka ya Anga kutunga sheria ndogo ni Bodi ya Wakurugenzi.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					bora. 4. **Jedwali** la Kanuni hizi linarejea kuanzishwa chini ya **Kanuni ya 9(3)** ambayo haipo. Kasoro ya kutorejea Kanuni sahihi inayoanzisha Jedwali, inaleta changamoto ya usomaji mzuri wa sheria.	4. Jedwali lifanyiwe marekebisho kwa kufuta inayorejewa na badala yake kurejea **Kanuni sahihi ya 8(3)**.
TOLEO NA. 12 LA TAREHE 19 MACHI, 2021						
3.	**GN NA. 267 (*TS Na. 267*)** 19 Machi 2021	The Environmental Management (Registration and Practice of Environmental	The Environmental Management Act, (Sura 191)	OFISI YA MAKAMU WA RAIS – MUUNGANO NA MAZINRIGA	1. **Kanuni ya 32 (2)** inamruhusu afisa wa umma aliyesajiliwa kama mwanataluuma wa mazingira kufanya shughuli	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho kwa kufuta Kanuni ya 32(2) ili kutoruhusu maafisa wa serikali kushiriki katika kazi za Taasisi zao ili

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
		Experts) Regulations, 2021	(Zimetungwa chini ya Kifungu cha 230(1))		za tathmini za mazingira zinazohusu taasisi yake. Utaratibu huu ni kinyume na misingi ya kudhibiti mgongano wa maslahi, hali ambayo inaweza kuathiri uwajibikaji kwa afisa huyo. 2. **Kanuni ya 44** inatoa fursa kwa mtu yeyote ambaye hajaridhika na uamuzi wa msajili unaotokana na utekelezaji wa Kanuni hizi, kukata	kuondoa mgongano wa maslahi. 2. Kanuni zifanyiwe marekebisho ili kuonesha aina ya nyaraka itakayotumika kuwasilisha rufaa kwa Waziri.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					rufaa kwa Waziri dhidi ya uamuzi huo. Hata hivyo, Kanuni hazijaonesha aina/muundo wa nyaraka itakayotumika kukata rufaa. Kukosekana kwa aina/muundo wa nyaraka ya kukatia rufa kunaweza kusababisha: (i) Mkanganyiko miongoni mwa wahusika wanaokusudia kukata rufaa dhidi ya uamuzi wa Msajili;	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					(ii) Usumbufu na ucheleweshaji wakati wa upitiaji wa rufaa zilizowasilishwa kutokana na kila mrufani kuwasilisha rufaa kwa utaratibu wake. 3. **Kanuni ya 44** kuhusu ukataji wa rufaa kwa Waziri, haijabainisha utaratibu wa namna ya Waziri kushughulikia rufaa ikiwemo:- (i) Muda wa kushughulikia shauri la rufaa	3. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kubainisha muda ambao Waziri atashughulikia rufaa na kuonesha sharti la utoaji wa taarifa kwa wahusika wa rufaa mara baada ya uamuzi wa rufaa kuwa umetolewa.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					lililowasilishwa; (ii) Utaratibu wa kutoa taarifa ya uamuzi wa rufaa kwa wahusika. Hali hiyo inaweza kuchelewesha uamuzi na kuathiri utekelezaji wa shughuli za wataalamu wa mazingira.	
4.	**GN NA. 275 (*TS Na. 275*)** 19 Machi 2021	Sheria Ndogo ya Ada na Ushuru Halmashauri ya Wilaya ya Bumbuli, 2021	Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa (Sura ya 290) (Zimetungwa chini ya kifungu	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	1. **Kifungu cha 2** Sheria Ndogo kinafanya marudio ya tafsiri ya neno **gari** ambayo inaendana na tafsiri ya **chombo cha usafiri**.	1. Sheria ndogo ifanyiwe marekebisho kwa kuondoa tafsiri ya neno **Gari**.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
			cha 7 (1) na 16(1))		Ingawa hakuna madhara ya kuwepo kwa tafsiri ya neno gari, lakini kutokuwepo kwa tafsiri ya neno gari hakuna athari yoyote. 2. **Kifungu cha 9(8)** kinaweka wajibu kwa **mnunuzi yeyote** kutoa taarifa sahihi ya mazao aliyonunua na kuonesha risiti aliyolipia ushuru pamoja na kibali cha kununulia mazao kwa Afisa Mwidhiniwa mara atakapotakiwa kufanya hivyo.	2. Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho kwa kuweka tafsiri ya neno mnunuzi ili kutofautisha wale wanaopaswa kuonesha risiti pamoja na kibali cha kununulia mazao.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Maneno "**Mnunuzi yeyote**" yanaweza kutafsiriwa kujumuisha hata wanunuzi wanaonunua kwa kiwango kwa kidogo kwa matumizi ya nyumbani. Jambo hilo linaweza kuwa kero kwa wananchi wote wanaonunua mazao kwa ajili ya matumizi ya nyumbani. 3. **Kifungu cha 11(11)** kimeainisha magari yasiyopaswa	3. **Kifungu cha 11(11)** kifanyiwe marekebisho ili kuongeza magari

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kutozwa ushuru wa maegesho pasipo kujumuisha magari ya wagonjwa. Kwa uandishi huu,gari la wagonjwa la sekta binafsi linaweza kutozwa ushuru wa maegesho kinyume na mantiki ya kutokutoza ushuru kwa magari yaliyoorodheshwa katika **fasili (a)-(d).** 4. **Jedwali la Nane** la Sheria Ndogo limerejea kimakosa **Kifungu cha 11(7)** kuwa ndicho kinachoanzisha Jedwali hilo.	ya wagonjwa katika orodha ya magari yasiyopaswa kulipiwa ushuru. 4. **Jedwali la Nane** lifanyiwe marekebisho kwa kurejea **Kifungu cha 11(8)** kiachoanzisha Jedwali hili.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Kifungu hicho hakitaji jambo lolote kuhusu Jedwali la Nane, isipokuwa **kifungu cha 11(8)** ndicho kinachohusu kuandaliwa kwa **Jedwali la Nane**. Uandishi huo, unaweka mkanganyiko katika mtiririko wa maudhui ya sheria ndogo. 5. **Jedwali la 6 kipengele cha 12** kinaorodhesha aina saba (7) ya vitu vinavyopaswa kutozwa ushuru.	5. **Jedwali la 6 kipengele cha 12** ilafanyiwe marekebisho ili kuondoa kasoro ya kutofautiana kwa idadi ya vitu

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Idadi ya Orodha ya vitu vinavyopaswa kutozwa ushuru hailingani na idadi ya viwango vya ushuru. Kutokulingana kwa idadi ya vitu na viwango kunaweza kuwa kumesababishwa na kusahaulika kwa kitu kinachopaswa kutozwa ushuru. Athari yake ni kwamba: (i) Halmashauri inaweza kuacha chanzo	vinavyopaswa kulipiwa ushuru na idadi ya viwango vya ushuru.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					cha mapato kinyume na kusudio la sheria. Au; (ii) kunaweza kutokana kuongeza kiwango kisichokusudiwa Athari yake ni utekelezaji usiotabirika katika utozaji wa ushuru. 6. **Jedwali la Sita, Kipengele cha 12** kinaorodhesha aina saba ya vitu vinavyopaswa kutozwa ushuru kwa namna inayopishana (*not corresponding*) na	6. **Jedwali la 6 kipengele cha 12** ilafanyiwe marekebisho ili kuondoa kasoro ya kutofautiana kwa idadi ya vitu vinavyopaswa kulipiwa ushuru na

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					orodha ya viwango vya ushuru. Hali hiyo, haibainishi kwa uhakika aina ipi ya kitu inatozwa kiwango kipi. 7. **Jedwali la Sita** linalohusu Kodi, Ushuru na Ada kwa matumizi ya Masoko,Magulio na Maeneo mengine limegawanywa katika sehemu wima (column) nne: Sehemu ya Kwanza ina kichwa cha habari na	idadi ya viwango vya ushuru. 7. Jedwali lifanyiwe marekebisho ili kuweka mpangilio mzuri.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Namba, Sehemu ya Pili aina ya Biashara, Sehemu ya Tatu inahusu kiwango cha Tozo na Sehemu ya Nne inahusu idadi. Hata hivyo, katika **Kipengele cha 11,12 na 13** vya Jedwali hilo vitu vinavyotozwa ushuru vimeorodheshwa katika sehemu ya viwango vya ushuru na viwango vya ushuru vimeorodheshwa katika sehemu ya idadi. Dosari hiyo, inaweka ugumu	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					wa kuelewa kodi, ushuru na ada inayotakiwa kutozwa. 8. **Jedwali la Kumi** limerejea **kifungu cha 13(1)** kuwa ndio kinaanzisha Jedwali hilo. Kifungu hicho hakihusu kuanzishwa kwa Jedwali la Kumi. Lakini **kifungu cha cha 13(2)** kinachianzisha Jedwali la Kumi hakirejewi na Jedwali hilo.	8. **Jedwali la Kumi** lifanyiwe marekebisho kwa kurejea **Kifungu cha 13(2)**.
5.	**GN NA. 281 (*TS Na. 281*)**	Sheria Ndogo ya Udhibiti wa	Sheria ya Serikali za Mitaa	OFISI YA RAIS -	**Kifungu cha 2** cha kimetafsiri neno	**Kifungu cha 2** kifanyiwe

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
	19 Machi 2021	Mifugo ya Halmashauri ya Wilaya ya Chunya, 2021	Mamlaka za Wilaya (Sura ya 287) (Zimetungwa chini ya kifungu cha 153).	TAMISEMI	Mkurugenzi hakijumuishi maneno "**pamoja na Afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza kazi za Mkurugenzi chini ya Sheria Ndogo hizi.**"	marekebisho ili kuongeza maneno **pamoja na Afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza kazi za Mkurugenzi chini ya Sheria Ndogo hizi.**
6.	**GN NA. 283 (*TS Na. 283*)** 19 Machi 2021	Sheria Ndogo ya Ada na Ushuru ya Halmashauri ya Wilaya ya Igunga, 2021	Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa (Sura 290) (Zimetungwa chini ya vifungu vya 7(1) na 16(1))	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	**Jedwali la Kwanza Sehemu ya Pili, Kipengele cha Kumi (X)** kimeorodhesha viwango vya ushuru wa kushusha mizigo sokoni kwa vyombo vya usafiri pasipo kuonesha viwango hivyo vya ushuru vinapaswa kulipwa kwa safari moja au kwa siku. Hali ya kukosekana	**Kipengele cha Kumi (X)** kifanyiwe marekebisho ili kuainisha muda mahsusi wa malipo ya ushuru unaohusika.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kwa ubainishaji wa muda, inaweza kusababisha utozaji wa ushuru usiokuwa wa kueleweka, jambo ambalo linaweza kuwa kero kwa wananchi.	
7.	**GN NA. 285 (*TS Na. 285*)** 19 Machi 2021	Sheria Ndogo ya Hifadhi na Usafi wa Mazingira ya Halmashauri ya Wilaya ya Igunga, 2021	Sheria ya Serikali za Mitaa (Mamlaka Za Wilaya) (Sura ya 287) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 153)	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	**Kifungu cha 2** kinachoweka tafsiri kimefasili maneno taka hatari kwa n amna mbili tofauti: (i) Katika tafsiri ya kwanza taka hatari limetumika kama taka hatari; (ii) katika tafsiri nyingine taka hatari si taka	Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho ili kuweka tafsiri inayoendana na Sheria ya Usimamizi wa Mzingira, 2004.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					hatarishi. Tafsiri ya namna hiyo inaacha maswali kuhusu tofauti ya taka hatari na taka hatarishi, hivyo kuleta ugumu wa kueleweka kuhusu wajibu unaotolewa na sheria juu ya mambo yenye hatari (*hazardous substance*) inayofanana na taka hatari.	
8.	**GN NA. 287 (*TS Na. 287*)** 19 Machi 2021	Sheria Ndogo ya Kudhibiti Ombaomba ya Halmashauri ya Wilaya ya Chunya, 2021	Sheria ya Serikali za Mitaa Mamlaka za Wilaya (Sura ya 287) (Zimetungwa chini ya kifungu	OFISI YA RAIS - TAMISEMI	1. Sheria hii imetangazwa kwa **Tangazo la Serikali Na. 287 la tarehe 19.3.2021.** Katika uchapishaji, kurasa za ndani zinaonesha kuwa	1. Sheria ifanyiwe marekebisho kwa kufanya rejea sahihi ya Namba ya Tangazo la Serikali liliyokusudiwa.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
			cha 153)		sheria hii ilitangazwa kwa **Tangazo la Serikali Na. 277.** Kukosewa kwa namba ya Toleo inaweza kusababisha mkanganyiko kuhusu rejea sahihi ya Tangazo la Serikali la kuanza kutumika kwa sheria hii. 2. **Kifungu cha 2** ambacho kimetafsiri neno Mkurugenzi hakijumuishi maneno "**pamoja na Afisa yeyote atakayeteuliwa**	2. **Kifungu cha 2** kifanyiwe marekebisho ili kuongeza maneno **pamoja na Afisa yeyote atakayeteuliwa kutekeleza kazi za**

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kutekeleza kazi za Mkurugenzi chini ya Sheria Ndogo hizi."	**Mkurugenzi chini ya Sheria Ndogo hizi.**
					3. **Kifungu cha 2** kinatafsiri neno "ombaomba" kwa kuainisha watu katika makundi kulingana na ulemavu au kutokuwa na ulemavu. Tafsiri hii, inaweza kutoa mtazamo wa kibaguzi .	3. Sheria Ndogo ifanyiwe marekebisho kwa kuweka tafsiri ya neno "**Ombaomba"** ambayo hainishi watu kwa makundi.
					4. **Kifungu cha 4(2)** kinajumuisha kwenye la ombaomba, mtu	4. **Kifungu cha 4(2)** kifanyiwe marekebisho kwa kuondoa wapiga mziki katika

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					anayetoa huduma ya kupiga mziki mtaani kwa madhumuni ya kuomba. Ujumuishaji huo unasababisha changamoto ya kumchukua mtoa huduma inayokidhi haja au utoshekaji kwa pamoja na anayeomba bila kutoa huduma yoyote.	kuhesabika ni ombaomba.
SHERIA NDOGO KUMI NA TATO (15) ZILIZOWASILISHWA KATIKA MKUTANO WA NNE WA BUNGE						
TOLEO NA. 14 LA TAREHE 02 APRILI, 2021						
9.	**GN NA. 316 (*TS Na. 316*)**	The Tanzania Communications Regulatory	TANZANIA COMMUNICATIONS REGULATORY	WIZARA YA MAWASILIANO NA TEKNOLOJIA	Kanuni zinarejea kuanzishwa chini ya **Kifungu cha 48(2)(g)**	Kanuni zifanyiwe marekbisho ili kurejea **Kifungu cha 47(2)(g)**

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
	2 Aprili 2021	Authority (Bundle Tariffs, Promotions and Special Offers) Rules, 2021	AUTHORITY ACT, (SURA YA 172)	YA HABARI	**cha Sheria Mama** ambacho hakihusianani na kuanzishwa kwa Kanuni hizi.	cha Sheria Mama kinachoanzisha Kanuni hizi.
TOLEO NA. 16 LA TAREHE 16 APRILI, 2021						
10.	**GN NA. 327 (*TS Na. 327*)** 16 Aprili 2021	The Grazing – Land and Animal Feed Resources (Registration and Movement of Animal Feed Resources and Products), 2021	THE GRAZING – LAND AND ANIMAL FEED RESOURCES ACT (Sura ya 180) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 44 (u))	WIZARA YA MIFUGO NA UVUVI	1. **Kanuni ya 2** inayoweka tafsiri ya maneno mbalimbali haipo katika mtiririko mzuri wa kialfabeti, hivyo ifanyiwe marekebisho kuondoa kasoro hiyo, ili kuwezesha usomaji mzuri wa Kanuni. 2. **Kanuni ya 8(3)** inatambua	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuweka mtiririko wa kialfabeti katika maneno yanayotafsiriwa. 2. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					muombaji anayeshindwa kuhisha cheti anatenda kosa. Lakini; i) Kanuni inakanganya kuhusu namna muombaji anavyokuwa ametenda kosa kwa kushindwa kuhuisha cheti; ii) Kama Kanuni ilikusudia kushindwa kwa mtu anayejishughulisha na shughuli zilizo chini ya Kanuni hizi kushindwa	kuondoa mkanganyiko wa usajili ambapo atakayepaswa kuhuisha cheti cha usajili ni yule ambaye kwa wakati huo atakuwa anafanya biashara.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kuhuisha cheti, itakuwa inambebesha kosa mtu aliyeacha kuhusisha cheti na kuacha kufanya shughuli zilizo chini ya Kanuni hizi; iii) Kanuni hizi hazioneshi kama kushindwa kuhuisha cheti cha usajili kutasababisha muhusika azuiwe kujishughulisha na shuguli zilizo	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					chini ya Kanuni hizi. Madhara yanayoweza kujitokeza kutokana na uandishi wa Kanuni hii ni kama ifuatavyo; i) Inaweza kuleta mkanganyiko wakati wa matumizi kuhusu tofauti ya muombaji na mtu anayejishughulisha na shughuli hizo ambaye hajahuisha cheti;	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					ii) Itasababisha mtu aliyeacha kuhuisha cheti ilio asiendelee na shughuli chini ya Kanuni hii kushitakiwa wakati kiuhalisia hakutenda kosa. iii) Kutokumzuia muombaji aliyeshindwa kuhuisha cheti asiendelee na shughuli hizo, kunampa uhalali wa kuendelea na shughuli zilizo chini ya Kanuni hii akiwa katika	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kosa la kutohuisha cheti 3. **Kanuni ya 11** inatoa fursa kwa mtu yeyote ambaye hajaridhika na uamuzi wa Mkurugenzi unaotokana na utekelezaji wa Kanuni hizi, kukata rufaa kwa Waziri dhidi ya uamuzi huo. Hata hivyo, Kanuni hazijaonesha aina/muundo wa nyaraka itakayotumika	3. Miongozo iandaliwe ili kuonesha utaratibu wa namna ya kukata rufaa kwa Waziri iwapo mtu hajaridhishwa na uamuzi wa mkurugenzi.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kukata rufaa. Kukosekana kwa aina/muundo wa nyaraka ya kukatia rufaa kunaweza kusababisha:- (i) Mkanganyiko wa namna ya kuwasilisha rufaa miongoni mwa wahusika wanaokusudia kukata rufaa dhidi ya uamuzi wa Mkurugenzi; (ii) Usumbufu na ucheleweshaji wakati wa kupitia rufaa zilizowasilishwa kutokana na	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kila mrufani kuwasilisha rufaa kwa utaratibu wake. Kwa ujumla wake madhara haya yanaweza kuwa chanzo cha kucheleweshwa kwa haki. 4. Kichwa cha habari cha Sehemu ya Tatu ya Kanuni kina makosa ya uandishi kwa kuandika neno **Resourc** badala ya **Resources** 5. **Jedwali la Kwanza** limerejea kuanzishwa chini	4. Kanuni ifanyiwe marekebisho kwa kuandika neno **resources.** 5. **Jedwali la Kwanza** lifanyiwe marekebisho kwa

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					ya **Kanuni 5(1)** pasipo kurejea pia **Kanuni ya 8(1)** ambayo pia inahusu Jedwali la Kwanza. 6. **Jedwali la Pili** limereja kimakosa **Kanuni ya 8(1)** kuwa ndio inayoanzisha Jedwali hili. Lakini Kanuni hiyo haihusiki na kuanzishwa kwa Jedwali la Pili. Kanuni inayohusika ni **Kanuni ya 7**.	kurejea pia **Kanuni ya 8(1).** 6. **Jedwali la Pili** lifanyiwe marekebisho ili kwa kufuta **Kanuni ya 8(1)** na badala yake kuweka **Kanuni ya**
11.	**GN NA. 328 (*TS Na. 328*)** 16 Aprili 2021	The Grazing – Land and Animal Feed Resources	THE GRAZING – LAND AND ANIMAL FEED RESOURCES ACT	WIZARA YA MIFUGO NA UVUVI	1. **Kanuni ya 6 (6) na (7)** zinampa Mkurugenzi mamlaka na	1. Kanuni ifanyiwe marekbisho kwa kuonesha utaratibu wa

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
		(Import and Export of Animal Feed Resources) Regulations, 2021	(Sura ya 180) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 44)		kuweka utaratibu wa namna ambavyo anaweza Kufuta au kusitisha cheti cha usajili wa uingizaji wa malighafi za vyakula vya wanyama. Hata hivyo Kanuni hainoeshi ni hatua zipi zinaweza kufuatwa na aliyefutiwa cheti cha usajili iwapo hajaridhika na uamuzi wa Mkurugenzi. Hali hii inaacha ombwe ambalo linaweza:-	namna ya kukata rufa kwa ambaye hajaridhika na uamuzi wa Mkurugenzi.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					i) Kutumiwa vibaya na Mkurugenzi kwa kuwa ndiye mwenye uamuzi wa mwisho; ii) Kuathiri waingizaji na wasafirishaji wa malighafi za vyakula vya mifugo ambao wangehitaji kupata nafuu katika vyombo vingine vya uamuzi ili kulinda biashara zao. 2. Kanuni hazioneshi ukomo wa	2. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					usitishwaji wa cheti cha usajili na fursa ya kurejeshwa kwa cheti cha usajili pale ambapo, mhusika aliyesitishiwa cheti hicho atafanya marekebisho ambayo yaliyopelekea kusitishwa kwa cheti cha usajili.	kuonesha utaratibu wa namna ya kurejeshwa kwa cheti cha usajili ikiwa aliyefutiwa amefanya marekebisho ili kuendeana na masharti ya Kanuni hizi.
12.	**GN NA. 329 (*TS Na. 329*)** 16 Aprili 2021	The Grazing – Land and Animal Feed Resources (Packaging, Branding, Labeling and Sealing) Regulations,	THE GRAZING – LAND AND ANIMAL FEED RESOURCES ACT (Sura ya 180) (Zimetungwa chini ya Kifungu	WIZARA YA MIFUGO NA UVUVI	**Kanuni ya 18** inaweka sharti la lazima kutumia lugha ya Kiswahili au Kiingereza au lugha zote kwa pamoja katika lebo za mifuko ya vyakula vya mifugo.	Kanuni ifanyiwe marekebisho ili pamoja na lugha ya kiingereza na Kiswahili, pia matumizi ya lugha nyingine yaruhusiwe kutumika katika lebo za mifuko ya vyakula vya

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
		2021	cha 44)		Masharti haya yanakosa uhalisia kwa kuwa hayaruhusu matumizi ya lugha nyingine kwa bidhaa zinazoweza kusafirishwa kwa mauzo nje ya nchi. Hali inaweza kusababisha kutoeleweka vema kwa maelezo yaliyopo katika vyakula vya mifugo ambavyo vinasafirishwa/kuuzwa katika nchi zisizotumia Kiswahili na au kingereza.	mifugo.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
TOLEO NA. 18 LA TAREHE 30 APRILI, 2021						
13.	**GN NA. 337 (*TS Na. 337*)** 30 Aprili 2021	The Electronic and Postal Communications (Tele-Traffic) Regulations 2021	THE ELECTRONIC AND POSTAL COMMUNICATIONS ACT (Sura ya 306) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 165)	WIZARA YA MAWASILIANO NA TEKNOLOJIA YA HABARI	Jedwali la Kwanza limerejea kimakosa **Kanuni ya 20** kuwa ndio moja ya Kanuni inayoanzisha Jedwali hilo badala ya **Kanuni ya 22.** Makosa ya uandishi katika Jedwali yanaleta changamoto katika usomaji mzuri na rejea rahisi.	**Jedewali la Kwanza** lifanyiwe marekebisho kwa kufuta **Kanuni ya 20** na badala yake kurejea **Kanuni ya 22.**
TOLEO NA. 19 LA TAREHE 07 MEI, 2021						
14.	**GN NA. 363 (*TS Na. 363*)** 7 Mei 2021	The Tanzania Medicines and Medical Devices (Good Storage and Distribution	THE TANZANIA MEDICINES AND MEDICAL DEVICES ACT (Sura ya 219)	WIZARA YA AFYA, MAENDELEO YA JAMII,JINSIA, WAZEE NA WATOTO	1. **Kanuni ya 10** inabainisha masuala mbalimbali ya kuzingatiwa wakati wa upokeaji wa	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuongeza sharti la kujiridhisha na tarehe ya kutengenezwa

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
		Practices) Regulations, 2021	(Zimetungwa chini ya Kifungu cha 122(1)(d) and(e))		mzigo wa bidhaa. Hata hivyo, Kanuni haijaonesha hitaji la mpokeaji kujiridhisha na tarehe za utengenezwaji wa bidhaa zinazohusika. Kukosekana kwa sharti hilo kunaweza kupelekea kutotiliwa maanani kwa tarehe ya kuzalishwa/kutengenezwa dawa au vifaa vya afya hivyo kuhatarisha afya na maisha ya watumiaji wa dawa na vifaa vya	kwa bidhaa.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					afya. 2. Kanuni ya 28 inampa mmiliki wa ***Premise*** jukumu la kuweka mfumo wa namna ya kushughulikia malalamiko kuhusiana na ubora wa bidhaa au ufungashaji wake. Vilevile kuhusu tatizo la ubora wa bidhaa hiyo au ufungashaji, kanuni inamtaka mmiliki kutoa taarifa kwa mzalishaji au mamlaka inayohusika na kuidhinisha kuuzwa	2. Kanuni zifanyiwe marekbisho kwa kuondoa mmiliki wa ***Premise*** jukumu la kupokea malalamiko ili kuondoa uwezekano wa kupokea malalamiko ambayo yanamgusa yeye mwenyewe ili kuleta uwajibikaji.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kwa bidhaa hizo. Hata hivyo, kifungu cha 5(1)(o) cha sheria mama, kinaipa jukumu Mamlaka inayohusika, jukumu hilohilo la kushughulikia malalamiko yanayotoka kwa wateja dhidi ya wazalishaji wa bidhaa zinazosimamiwa chini ya sheria hii.	
15.	**GN NA. 383 (*TS Na. 383*)** 7 Mei 2021	The Wildlife Conservation (Resident Hunting) Regulations 2021	THE WILDLIFE CONSERVATION ACT (Sura ya 283) (Zimetungwa	WIZARA YA MALIASILI NA UTALII	**Kanuni ya 6(5)** inampa Kamishna wa Uhifadhi uwezo wa kufuta au kusitisha cheti cha eneo la uwindaji.	Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuonesha utaratibu wa namna ya kurejeshwa kwa cheti cha usajili ikiwa

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
			chini ya Kifungu cha (44) (1))		Hata hivyo, Kanuni hazioneshi ukomo wa usitishwaji wa cheti cha usajili na fursa ya kurejeshwa kwa cheti cha usajili pale ambapo, mhusika aliyesitishiwa cheti hicho atafanya marekebisho ambayo yaliyosababisha kusitishwa kwa cheti cha usajili wake.	aliyefutiwa amefanya marekebisho ili kuendeana na masharti ya Kanuni hizi.
TOLEO NA. 20 LA TAREHE 14 MEI, 2021						
16.	**GN NA. 387 (*TS Na. 387*)** 14 Mei 2021	The Environmental Management (Fees and Charges) Regulations, 2021	THE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT ACT, (Sura ya 191) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 230(2)(b))	OFISI YA MAKAMU WA RAIS MUUNGANO NA MAZINGIRA	1. Kanuni ya 2 inayoweka tafsiri ya maneno mbalimbali haipo katika mtiririko mzuri wa kialfabeti, hivyo ifanyiwe marekebisho	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuweka mtiririko wa kialfabeti katika maneno yanayotafsiriwa.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kuondoa kasoro hiyo, ili kuwezesha usomaji mzuri wa Kanuni. 2. Kanuni zinatumia jina ***The Environmental Management (Fees and Charges) Regulations, 2021***, tofauti na jina linaloelekezwa na Kifungu cha 230(2)(b) cha sheria Mama kinachotoa mamlaka kwa Waziri kutunga Kanuni hizi ambacho kinaelekeza Kanuni zinahusu ***fees and***	2. Kanuni ifanyiwe marekebisho katika jina ili kuendana na muktadha wa maudhui yanayobainishwa katika **kifungu cha 230(2)(b).**

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					levies. Kutofautiana kwa jina la Kanuni hizi ni na lile la kifungu cha 230(2) (b) cha sheria mama ni kinyume na masharti kifungu cha 39 cha Sheria ya Tafsiri ya Sheria kinachoelekeza kuwa maneno yaliyotumika katika sheria ndogo yanapaswa kuwa na maana sawa na maneno yaliyotumika katika sheria mama. 3. **Kanuni ya 2** imeunganisha	3. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					maneno *fees na charges* na kuyapa tafsiri inayofanana.	kuweka tafsiri zinazojitegemea katika maneno *fees* na *charges*.
17.	**GN NA.** **(*TS Na. 388*)** 14 Mei 2021	The Environmental Management (Control and Management of Electrical and Electronic Equipment Waste) Regulations, 2021	THE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT ACT, (Sura ya 191) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 230(1)(2)(f))	OFISI YA MAKAMU WA RAIS MUUNGANO NA MAZINGIRA	1. **Kanuni ya 20(e), 21, 22(l), 39** na **48(1)(2)** zote kwa pamoja zinaelekeza katika rejea ya Jedwali la Tano ambalo halipo katika Kanuni hizi. Kukosekana kwa Jedwali la Tano linalotajwa na Kanuni hizo inawezekana ni kutokana na kusahaulika kwa Jedwali hilo katika Kanuni hizi. Hali	1. Marekebisho yafanyike kwa kufuta rejea ya Jedwali la Tano na badala yake zirejee Fomu Na. 5

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					hiyo inaweza kusababisha kutofikiwa kwa lengo lililokusudiwa na Kanuni hizi. 2. **Fomu Na. 5** ya Jedwali la Pili inayohusu nyaraka ya ufuatiliaji wa usafirishaji, *treatment,* kujadidi taka *(recycling),* kutumia tena *(reuse),* kurejesha, kupata tena malighafi kutoka *(recovery),* au *kuharibu taka za kielektroni (disposal of e-waste)* imekosea rejea kwa kutaja	2. **Fomu Na. 5 ya Jedwali la Pili** ifanyiwe marekebisho ili kurejea **Kanuni sahihi ya 32(l)(m)**

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kuanzishwa chini ya **32(1)(l).** Kanuni hiyo inahusu tarifa ya ukaguzi uliofanywa na Baraza la Mazingira. **Kanuni sahihi ya 32(1)(m)** inayoanzisha **Fomu Na. 5**.	
18.	**GN NA. 389 (*TS Na. 389*)** 14 Mei 2021	The Environmental Management (Hazardous Waste Control and Management) Regulations, 2021	THE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT ACT (Sura ya 191) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 133(4) na(5), 135(1) na 230(2)(f))	OFISI YA MAKAMU WA RAIS MUUNGANO NA MAZINGIRA	1. **Kanuni ya 2** imetafsiri ***hazardous substance*** kwa kuongeza maneno ***liquid na solid*** ambayo hayamo katika tafsiri iliyotolewa na **Kifungu cha 3** cha sheria mama.	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuendana na tafsiri ya maneno ***hazardous substance*** iliyo katika sheria Mama.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					Aidha Kanuni imetumia neno ***gaseous*** badala ya neno ***gas*** lililotimika katika sheria mama. 2. **Kanuni ya 34** imeelekeza kimakosa kuwa **fomu Na. 4** inapatikana katika **Jedwali la Nne** badala ya **Jedwali la Tano** la Kanuni hizi. Hali hii inaleta changamoto katika usomaji mzuri na rejea rahisi ya Kanuni.	2. **Kanuni ya 34** ifanyiwe marekebisho kwa kufuta rejea ya **Jedwali la Nne** na badala yake i kurejea **Jedwali la Tano**

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
TOLEO NA. 21 LA TAREHE 21 MEI, 2021						
19.	**GN NA. 395 (*TS Na. 395*)** 21 Mei 2021	The Petroleum (Condensate Operations) Rules, 2021	THE PETROLEUM ACT, (Sura ya 392) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 259(1))	WIZARA YA NISHATI	1. Kanuni zina makosa ya uandishi kwa kutoweka kanuni ndogo ya (1) katika Kanuni ya 6. 2. **Kanuni ya 6 (1)** inaelekeza kwamba kibali kinachotolewa na EWURA kwa ajili ya ujenzi wa ghala, jengo, eneo la kuegesha magari, tanki la kuhifadhia, vifaa vinavyohusiana na shughuli zinazodhibitiwa na Sheria Ndogo hizi,	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuweka kanuni ndogo ya (1). 2. Kanuni ifanyiwe marekbisho kwa kufuta maneno "***as the Authority may determine"*** ili kuendana na Kifungu cha 129 cha Sheria Mama ambacho hakijaweka sharti la utashi wa EWURA kuamua kuhusu muda wa kibali.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kitaendelea kutumika kwa kipindi ambacho mamlaka inaweza kuamua. Hata hivyo, Kanuni hiyo haijaweka wazi muda mahsusi wa ukomo wa kibali cha ujenzi. Hali hiyo, inaweza kuleta changamoto ya uamuzi kuhusu ukomo wa kibali kwa kutumia utashi binafsi. 3. **Kanuni ya 6(2)** inaelekeza kuwa, kibali cha ujenzi	3. Kanuni ifanyiwe marekebisho kwa kuonesha

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kilichotolewa na Mamlaka kitasita/kitakoma iwapo aliyepatiwa kibali kinachohusika ameshindwa kuanza ujenzi ndani ya miezi ishirini na nne tangu kutolewa kwa kibali kinachohusika. Hata hivyo Kanuni haioneshi yafuatayo:- i) Mazingira yanayomuweze sha mhusika aliyepewa kibali kuonesha sababu za kushindwa	mazingira ambayo yanaweza kumruhusu aliyepewa kibali cha ujenzi kuongezewa muda iwapo atashindwa kuanza ujenzi ndani ya miezi ishirini na nne.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kuanza ujenzi kwa kipindi kilichopangwa. ii) Uwezekano wa kuongeza muda wa nyongeza wa kibali kilichotolewa ikiwa mhusika atatoa sababu zinazojitoshelez a. Kukosekana kwa masharti hayo kunaweza kusababisha hasara kwa mwekezaji aliyepata kibali akashindwa	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kuanza ujenzi kwasababu za msingi na ambaye atakuwa amekwishatumia sehemu ya fedha zake.	
TOLEO NA. 28 LA TAREHE 09 JULAI, 2021						
20.	**GN NA. 589 (*TS Na. 589*)** 9 Julai 2021	The Wildlife Conservation (Wildlife and Forest Conservation Service) Regulations, 2021	THE WILDLIFE CONSERVATION ACT, (Sura ya 283) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 12(4))	WIZARA YA MALIASILI NA UTALII	1. Kanuni imerejea kuanzishwa chini ya **Kifungu cha 12(4)** cha Sheria Mama badala ya **Kifungu cha 121(a)** ambacho ndio kinatoa mamlaka kwa Waziri kutunga Kanuni. 2. **Kanuni ya 24** inakataza mtu anayetekeleza	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kurejea pia Kifungu cha 121(a) cha Sheria Mama. 2. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuonesha kuwa

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					majukumu yaliyo chini ya Kanuni hizi kujihusisha na aina nyingine ya ajira. Hivyo, Kanuni zinazuia mhusika kuwa katika ajira binafsi ambazo hazihusiani majukumu ambayo yanasimamiwa na Kanuni hizi. 3. **Kanuni ya 24** ina makosa ya uandishi katika kwa kuandika neno **remunirated** badala ya ***remunerated.***	ajira zinazokatazwa ni zile ambazo zinaingialia maslahi ya shughuli zinazosimamiwa na Kanuni hizi. 3. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuondoa dosari ya kiuandishi katika kanuni.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					4. **Kanuni ya 31** inayofafanua majukumu kumi na tano ya sehemu ya uchunguzi imebainika kuwa na maudhui yanayojirudia katika Aya (d) na (m) zote kwa pamoja zinazungumzia kuhusu jukumu la utoaji wa ushahidi mahakamani.	4. Kanuni ifanyiwe marekebisho kwa kuondoa maudhui yanayojirudia.
TOLEO NA. 29 LA TAREHE 16 JULAI, 2021						
21.	**GN NA. 594 (*TS Na. 594*)** 16 Julai 2021	The Tanzania Meteorological Authority (Weather and Climate Forecasting	THE TANZANIA METEOROLOGICAL AUTHORITY ACT, (Sura ya 157)	WIZARA YA UJENZI NA UCHUKUZI	1. **Kanuni ya 5** inaweka vigezo ambavyo vitazingatiwa ili mtu apatiwe kibali cha kuendesha	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuainisha makosa mahsusi ya jinai yatakayopelekea mtu kutopatiwa

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
		Activities) Regulations, 2021	(Zimetungwa chini ya Kifungu cha 54(2)(a))		shughuli za utabiri wa hali ya hewa. Moja ya vigezo imeelezwa katika aya (f) ambayo inayomtaka mwombaji asiwe na kumbukumbu ya kutenda makosa ya jinai. Hata hivyo, kigezo hicho hakioneshi aina ya makosa ya jinai yanayokusudiwa; na Kukosekana kwa uainishaji huo kutasababisha:- i) uamuzi kwa kutumia kigezo cha kutokuwa	kibali cha kuendesha shughuli za utabiri wa hali ya hewa.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					na kumbukumbu ya kosa la jinai ufanyike kwa utashi; ii) uwezekano wa makosa yasiyo na uhusiano na uendeshaji wa shughuli za hali ya hewa kutumika kama kigezo cha kumnyima muombaji kibali. 2. Jedwali la Pili linarejea kuanzishwa chini ya Kanuni ya 22(2) ambayo haipo	2. Jedwali lifanyiwe marekebisho ili kurejea Kanuni ya 21(2).

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					katika Kanuni hizi. Kanuni sahihi ni 21(2) 3. Kanuni imerejea kuanzishwa chini ya **Kifungu cha 54(2)(a) cha Sheria Mama**, ambacho ni mahsusi kwa ajili ya shughuli zinatotekelezwa chini ya Kanuni hizi. Hata hivyo, Kanuni *The Tanzania Meteorological Authority (Meteorological Stations) Regulations, 2021* imerejea kifungu cha 54 ambacho ni cha jumla	3. Kanuni zifanyiwe marekebisho ili kuwa na rejea inayofanana kwa kuweka vifungu mahsusi vinavyotoa mamlaka ya kutunga Kanuni.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					pasipo kurejea **Kifungu cha 54(2)(c)** ambacho ni mahsusi kwa masuala yanayotekelezwa chini ya Kanuni hii.	
22.	**GN NA. 595** **(*TS Na. 595*)** 16 Julai 2021	The Tanzania Meteorological Authority (Meteorological Stations) Regulations, 2021	THE TANZANIA METEOROLOGICAL AUTHORITY ACT, (Sura ya 157) (Zimetungwa chini ya Kifungu cha 54)	WIZARA YA UJENZI NA UCHUKUZI	**Kanuni ya 9** inaweka vigezo ambavyo vitazingatiwa ili mtu apatiwe kibali cha kuendesha kituo cha utabiri wa hali ya hewa. Moja ya vigezo imeelezwa katika aya (d) ambayo inayomtaka mwombaji asiwe na kumbukumbu ya kutenda makosa ya jinai. Hata hivyo, kigezo hicho hakioneshi aina	**Kanuni ya 9** ifanyiwe marekebisho ili kuainisha makosa mahsusi ya jinai yatakayopelekea mtu kutopatiwa kibali cha kuendesha kituo cha utabiri wa hali ya hewa.

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					ya makosa ya jinai yanayokusudiwa; na Kukosekana kwa uainishaji huo kutasababisha:- i) uamuzi kwa kutumia kigezo cha kutokuwa na kumbukumbu ya kosa la jinai ufanyike kwa utashi; ii) uwezekano wa makosa yasiyo na uhusiano na uendeshaji wa shughuli za hali ya hewa kutumika kama kigezo cha kumnyima muombaji kibali.	

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
TOLEO NA. 33 LA TAREHE 13 AGOSTI , 2021						
23.	**GN NA. 623 (*TS Na. 623*)** 13 Agosti 2021	The Forest (Production, Transport and Selling of briquettes) Regulations, 2021	THE FOREST ACT, (Sura 323) (Zimetungwa chini ya Kiufngu cha 106(1))	WIZARA YA MALIASILI NA UTALII	1. **Kanuni ya 9** inampa Kamishna wa uhifadhi uwezo wa kusitisha kwa muda kibali cha kujishughulisha na shughuli za mkaa mbadala. Hata hivyo, Kanuni hazioneshi ukomo wa usitishwaji wa kibali. Aidha, kanuni haioneshi fursa kwa mhusika aliyesitishiwa kibali ya kurejeshwa baada ya kufanya marekebisho. 2. **Jedwali la Sita** linarejea	1. Kanuni ifanyiwe marekebisho ili kuonesha utaratibu wa namna ya kurejeshwa kwa cheti cha usajili ikiwa aliyefutiwa amefanya marekebisho ili kuendeana na masharti ya Kanuni hizi. 2. **Jedwali la Sita** lifanyiwe

#	Namba ya Tangazo la Serikali (Gn Number)	Jina la Sheria Ndogo (Name)	Sheria Inayotoa Madaraka (Enabling Law)	Mamlaka Inayohusika	Yatokanayo na Uchambuzi (Observations)	Maoni na Mapendekezo (Recommendations)
					kuanzishwa chini ya Kanuni ya 15(2) ambayo inaanzisha Jedwali la Nne, katika Kanuni hizi. Kanuni sahihi ni 16(1)	marekebisho kwa kufuta Kanuni ya 15(2) na badala yake kurejea Kanuni ya 16(1)

Jasson S. Rweikiza (Mb)
MWENYEKITI

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA SHERIA NDOGO
10 Novemba, 2021